

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIEȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov, Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Găleşescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticei Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Ilicitul civil și penal înaintea Justiției distributive* (urmare) de I. Gr. Periețeanu;
- *Se desființează înaintările pe loc!* de Geps.
- *Înaintările pe loc în magistratură*; de I. R. Popescu, magistrat;

JURISPRUDENȚE:

- Înalta Curte de Casație și Justiție s. II: *Regina Schnitzer cu Lazăr Brechner* (Contribuțiuni directe. Impozit mobilier. Procente. Nu se pot cere decât la creanțele ale căror procente au fost plătite de debitor și încasate de creditor);
- Idem, idem: *Văduva lui F. Sommer cu D-na Iulia Lörinezi* (Legea conversiunii. Executare. Contestație. Teren rural intravilan mai mic de 1/4 de hectar. Nefacerea dovezi că este supus la impozitul agricol. Nu poate beneficia de conversiune);
- Idem s. III: *C. Palada cu Ministerul Apărării Naționale* (Ofițer. Înaintare. Cerere de rectificarea datei înaintării. Refuzul ministerului. Act de comandament cu caracter militar. Nu poate fi censurat de instanțele judecătorești) cu Nota general D. Macoveșcu;
- Camera de punere sub acuzare a Curții de apel din București: *Parchețul cu Ion T. Ionescu* (Delapidare. Caracter. Daune. Reparare înainte de deschiderea acțiunii publice. Nu poate ridica faptului caracterul delictuos);
- Casația Italiană S. Unite (Asigurare. Risc. Turburări populare);
- Idem s. I (Mandat. Extindere. Puterile mandatarului);
- Idem, idem (Cambie în alb. Numele beneficiarului în alb. Cesiune. Excepțiuni opozabile);
- Idem, idem (Faliment). Capacitatea falitului. Reprezentantul unei societăți. Mandat. Stingere prin faliment);
- Idem, idem (Faliment. Cesiune de credite mandatarului falitului. Probă. Act de comerț. Cambie);
- Idem s. II (Asigurare pe viață. Chestionar. Lipsă de răspuns. Inexistența reficenței. Renunțare tacită la anulare);
- Idem, idem (Mandat. Extindere);
- Idem, idem (Obligațiuni și contracte. Motive);
- Idem, idem (Contract individual de muncă. Mandatar);
- Idem, s. III (Faliment. Competință. Acțiuni începute înainte de faliment);
- Idem, idem (Obligațiuni și contracte. Obligațiuni cu termen. Întârziere. Cererea de executare din partea creditorului);
- Idem, idem (Întreprindere comercială Vad comercial);
- Idem, idem (Comerciant. Farmacist);
- Cas. italiană (Aval. Fidejusiune. Subrogarea avalistului în garanțiile creditorului);
- Idem, (Prescripție. Prescurtarea termenului. Valabilitate. Condițiuni);
- Idem, (Soc. anonimă. Administrator delegat. Puterile lui. Transacție Cambii emise de el).
- Aurel Procopiu.

Ilicitul civil și penal înaintea Justiției distributive*)

Studiu critic, doctrinal și jurisprudențial

(Regula: *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*).

(Urmare)

26. — *Procesul dintre societatea anonimă română S. K-F., Soc. Ericksson și Roger de Staercke în calitate de reprezentant al asociației „Grupul Textil” din Belgia (părți civile) și C. Vasilescu, Colonel C. Călătorescu, Paul Nacht ș. a. (inculpați).*

În această pricină, cunoscută sub numele de: „*ex-crocheria cu transferul sau cu devizele*”, careia patimile politice, psihoza colectivă și „*cutia de rezonanță a presei*”²¹⁾ i-au dat uluitoare proporții, ce n'au fost lipsite de efect, situația părților civile, din punctul de vedere ce ne preocupă în cadrul acestui studiu, e aproape aceeași. Vom alege așa dar, puțin a face istoricul faptelor, în măsura în care ne sunt necesare, pe cea mai de seamă dintre pretinsele victime. Asociația „*Grupul Textil*” din Belgia, ținând socoteală de importanța prejudiciului, de anumite nuanțe și de împrejurarea că ea a determinat deschiderea ceretărilor.

Din *ordonanța definitivă nr. 98 din 14 August 1935* a cabinetului 7 de instrucție de pe lângă Tribunalul Ilfov, din *sentința penală nr. 4383 din 29 Noembrie 1935* a Tribunalului Ilfov s. IV-a, și din concluziile orale și scrise ale d-lui Vintilă Dongoroz, unul dintre apărătorii lui Roger de Staercke, rezultă următoarele:

Asociația „*Grupul Textil*” din Belgia avea de primit dela diferite firme debitoare din România o sumă de aproximativ 84.000.000 lei. Această sumă era însă imobilizată sau blocată în diferite bănci, datorită regimului restrictiv, creat din necesități de ordin economico-financiar, prin *legea pentru comerțul de devize din 10 Octombrie 1932*, completată prin *legea din 15 Aprilie 1935*.

*) V. *Curierul Judiciar* nr. 7, 8 și 9 din 16, 23 Februarie și 1 Martie 1936.

21) Această fericită expresie am împrumutat-o dintr-o recentă pledoarie a distinsului meu confrate și amic, Valjean.

În această situație, societatea belgiană creditoare, trimite la București pe un împuternicit al său Roger de Staercke, spre a face convenitele demersuri pe lângă autoritățile în drept, în scopul de a obține, *pe căi legitime*, transferul celor 84.000.000 lei.

Acesta, venind în București, în 1934, *intervine în două rânduri, personal, la Banca Națională a României*, spre a-și aduce la îndeplinire mandatul pe care îl primise, și, neizbutind să obțină verificarea documentelor de cât pentru circa 30 milioane lei, nici lichidarea, prin depunerea la timp a contra-valorii în lei, și, cu atât mai puțin, *aprobarea devizelor solicitate și a transferului* la Société Belge des Banques, se reîntoarce la Bruxelles. Aici, prin binevoitorul oficiu al belgianului Mohler, care avea legături în România cu inculpatul Paul Nacht, află că acesta din urmă ar fi în măsură să-l pună în contact cu diferite persoane influente din București, *prin intervenția căroro ar putea să realizeze ceea ce el nu reușise să obțină personal*. Ispitit de această perspectivă, Roger de Staercke, însoțit de Mohler vine în București, la 21 Aprilie 1935, *pentru a trata afacerea*.

Sosit în București, Roger de Staercke, om cult, care ocupa în țara sa o frumoasă situație socială, care știa că la București interesele belgiene sunt apărute de o legatie, și de un consulat, și care, în plus, avea încă proaspăt în amintire eșecul pe care îl încercase la Banca Națională, cu ocazia primei sale călătorii, este condus de Paul Nacht, — după mai multe peripecii pe cari le vom trece cu vederea pentru că nu interesează problema noastră, — la locuința chestorului C. Vasilescu; una din persoanele influente, indicate de Nacht.

Cu prilejul acestei întrevederi, Roger de Staercke convine cu C. Vasilescu ca, în schimbul unui comision de 30% asupra creanței de 84.000.000, acesta, uzând de trecerea sa, să-i obțină transferul, *hic et nunc*, adică prin înfrângerea prohibițiilor sau restricțiilor existente la acea dată.

Aceasta e tema sau versiunea părții civile, reținută de cabinetul de instrucție și de tribunal ca exactă, și pe care noi o vom considera, în mod ipotetic, veridică, spre a putea discuta problema ce formează obiectul prezentului studiu.

27 — Reproducem următoarele edificatoare fragmente din considerentele sentinței, penale nr. 4383 din 29 Noembrie 1935 a Tribunalului Ilfov s. IV-a:

a) „Cum au apărut **dispozițiile restrictive** cu privire la comerțul de devize, s'a găsit imediat o mulțime de indivizi, cari, **înfrângând noua lege**, au căutat să-și creeze, prin toate mijloacele, resurse de îmbogățire, printre cari se numără și prevenitul C. Vasilescu...”

b) „Roger de Staercke... aflând dela un alt belgian Mohler, care mai fusese în România și cunoștea foarte bine pe Paul Nacht ...că poate stărui și obține **aprobarea transferului imediat** al sumelor datorate de debitorii români în Belgia...”

c) „...S'a fixat apoi comisionul de 30% asupra sumei totale de 84.000.000 lei ce **trebuiau să fie transferate imediat** în devize în Belgia...”

d) „...Din toate acestea se vede destul de clar că Vasilescu știa din afacerile anterioare, ce s'au desoris în destule amănunte, că un **transfer de devize în streinătațe nu era posibil**

în fapt din cauza lipsei de disponibilități, din cauza lipsei de devize...”

e) „...Și Vasilescu face toate acestea bazat pe experiența ce căpătase în trecut, când nici unul din cei păgubiți în astfel de afaceri n'au făcut niciun fel de reclamațiuni în contra lui **de tema de a nu fi implicați în afaceri de devize...**”

i) „...Având în vedere că din toate faptele expuse mai sus rezultă că prevenitul C. Vasilescu, **deși știa perfect de bine că transferul în streinătațe nu era posibil**, din lipsa de disponibilit de devize la Banca Națională a României, totuși el a **făcut pe victime să creadă că el este în măsură să obțină aprobarea transferului**, inducându-le în eroare...”

Apoi, pentru a înlătura conținutul mandatului expres și limitat, invocat de inculpatul Vasilescu:

g) „...Se constată că aceștia au recunoscut formal că **belgienii au cerut și prevenitul C. Vasilescu s'a obligat**, cu complicitatea celorlalți colaboratori, **să obțină transferul efectiv de 84.000.000 lei în Belgia...**”

Și mai la vale:

h) „...Că din toate acestea se evidențiază, în mod neîndoios că Vasilescu și complicii lui **s'au obligat să transfere efectiv în Belgia** suma de 84.000.000 lei, ceea ce explică și **comisionul extraordinar de 25.000.000 lei...**”

i) „...Că, în cazul de față, nu e vorba de neexecutarea unui mandat, **la care s'ar fi consimțit în mod valabil**, ci e vorba de neexecutarea unui mandat smuls pr'n manopere frauduloase, după cum s'a evidențiat în expunerea fiecărui fapt în parte, mandat care a fost smuls **în scopul executării lui**, pentru că Vasilescu și cu complicii lui **știau perfect de bine că un transfer efectiv nu era realizabil...**”

j) „...Că primul element al delictului de excocherie „amăgirea”, ce a fost provocată de C. Vasilescu, constă în aceea că prevenitul, cu sprijinul lui C. Călătorescu, Paul Nacht și Linzenmayer, **au făcut pe reclamânți să creadă că este în măsură să obțină transferul efectiv**, iar **difficultățile de fapt existente, vor fi înlăturate**, pr'n diligența și priceperea lui Vasilescu, ce o are în materie de devize...”

28. — Să spicuiem acum din *stenograma pledoării d-lui Vintilă Dongoroz*, apărătorul reclamantului Roger de Staercke, rostită înaintea Trib. Ilfov s. IV-a, în ședința dela 13 Noembrie 1935:

„**Mai reprobabil este cel care primește, nu cel care dă, fiindcă cel care dă, vine să recupereze cu un moment mai de vreme** ceea ce i se cuvîne „...să cercetăm ce au vrut Belgienii...vedeți la ce gîndeau Belgienii. **Nu puteau scoate banii din România**; dar cel puțin să luăm din România materia primă. Am trimis mărfuri, am putea să importăm cel puțin lână pe contra-valoare.

Nacht se oferă imediat să telefoneze în țară și fiul lui Nacht comunică; că acești lei nu se pot întrebuița pentru mărfuri de import; **dar că se poate găsi mijlocul ca acești lei să fie scoși din țară, și pentru aceasta Nacht a promis că se va interesa**”.

29. — În sfârșit, *în notele scrise după concluziile depuse în replică, pentru Roger de Staercke de către d-l V. Dongoroz*, găsim:

„Așa dar este neîndoios că Vasilescu și ceilalți s'au obligat să **transfere efectiv** suma de 84.000.000, ceea ce și explică comisionul important de 25.000.000 lei...”

„**În drept transferul era nu numai posibil, dar obligator.**”

Ceea ce exista era numai **dificultăți de fapt**, adică **greutăți** provenite **din lipsa devizelor efective** care să asigure la timp și pentru toată lumea efectuarea transferului. Din moment ce belgienii **aveau dreptul la efectuarea transferului...**

„Amăgirea consistă în aceea că Vasilescu, cu sprijinul celorlalți inculpați a făcut pe Roger de Staercke să creadă că el este în măsură să **obțină transferul efectiv**, că **dificultățile de fapt vor fi înlăturate**, întru cât există anumite **disponibilități de devize**, din care se poate obține transferul; că, în fine, **orice rea voință** de a se rezolva cauza dreaptă a asociațiunii belgiene va fi **înfrântă** prin vîlgiența și priceperea pe care el, Vasilescu, o are în materie de devize”.

30. — Vom vedea, la vreme, ce sens putea să aibă în mințea lui Roger de Staercke ideea de „**înfrângere a relei voinți**” și de „**obținere a transferului efectiv**” prin „**înlăturarea dificultăților de fapt**”, activități pentru desfășurarea și izbânda cărora plătise 25.000.000 lei! Deocamdată ne mulțumim să constatăm că versiunea părții civile a fost și este următoarea:

Roger de Staercke, în numele grupului textil belgian, care știa „**că un transfer de devize în streinătate nu era posibil în fapt**”, la acea dată, a însărcinat pe Vasilescu care avea și el cunoștință despre o atare imposibilitate, și acesta s'a obligat să realizeze **transferul** celor 84 milioane lei, **hic et nunc**, **înlăturând dificultățile de fapt**, „**înfrîngând orice rea voință**”, de sigur a autorităților respective, în sfârșit „**găsind mijlocul**” ca lei să fie scoși neapărat din țară²²⁾.

22) În cealaltă versiune, a inculpaților, pe care tribunaul a înlăturat-o, C. Vasilescu a primit dela Roger de Staercke, la 16 Mai 1935, un mandat expres și limtativ, intitulat „**Delegație**” cu următorul conținut:

„Subsemnatul Roger de Staercke, în calitate de director al asociației „Grupul Textil” din Belgia și pe baza mandatului special ce-l am deleg și dau depline puteri d-lui C. Vasilescu din București, str. Popa Petre nr. 14, pentru ca, pentru mine și în numele meu, să se prezinte la Banca Națională și oriunde trebuința va cere, pentru a face toate diligențele necesare pentru vărsarea leilor la ghișeul Băncii Naționale, în **contul transferului** ce am cerut prin cererile înregistrate la B. N. R.”.

În baza acestui mandat C. Vasilescu a cerut mandantului său Roger de Staercke să semneze o petiție adresată Băncii Naționale astfel concepută:

„Subsemnatul Roger de Staercke, directorul Asociației „Grupul Textil” din Belgia și în calitate de mandatar special, cu onoare viu a vă ruga să binevoiți a dispune ca sumele de bani notate în dreptul fiecărei bănci și anume: Banca Comercială Română lei 67.437.439; Banca de Credit Român lei 13.305.902; Banca Românească lei 2.471.662; Banca de Roumania lei 276.767; Banca Comercială Italiană lei 518.481 și Societatea Bancară Română lei 45.600, ceea ce face în total 84.675.851 lei să fie concentrate la Banca Românească, cu dispoziția dată de dv. de a le primi contra chitanței cu conținutul următor: „Primit suma de lei 84.675.851 dela d-l Roger de Staercke în **contul transferului** ce a cerut la Banca Națională, prin petiția sa, cu destinația „Société Belge des Banques” Bruxelles, Belgique, pentru d-l Roger de Staercke”.

Această petiție a fost remisă guvernatorului Băncii Naționale a României de către o persoană care, prin situația sa, avea acces mai lesnicios la acea instituție, iar guvernatorul, la 26 Iunie 1935 a apostilat-o astfel:

31. — *Caracterul „cauzei” în contractul de mandat salariat intervenit între Roger de Staercke și C. Vasilescu.*

Din cele mai sus expuse rezultă, neîndoelnic, că Roger de Staercke, care încercase *personal*, în două rânduri, să obție dela Banca Națională a României devize și transfer în numele mandantei sale asociația „Grupul Textil” din Belgia, știa că o *atare operație era „imposibilă”* la data când a substituit pe Vasilescu în drepturile sale de mandatar, cu scopul bine determinat și conștient, ca acesta să realizeze totuși acel transfer, *hic et nunc*, punând la contribuție trecerea de care se bucura.

Rămâne de examinat natura obstacolului de care se izbise Roger de Staercke, *personal*, fără a-l putea înlătura, și pentru a cărui înfrângere a recurs la diligențele lui C. Vasilescu, în care vedea un demiurg al devizelor, capabil să transfere într'o clipă dela București la Bruxelles cele 84 milioane!

Să fi fost însă acel obstacol o simplă „*dificultate de fapt*” rezultată din *reava voință sau inerția* institutului nostru de emisiune, cum a susținut Roger de Staercke, aprobat de tribunal, sau dimpotrivă impedimentul era de altă natură?

La data când a intervenit mandatul salariat dintre Roger de Staercke, ca mandant și C. Vasilescu, ca mandatar, situația era următoarea:

Guvernul român, în virtutea art. 1 din legea pentru comerțul de devize din 1 Octombrie 1932, reglementase și restrânse acest comerț, conferind Băncii Naționale a României, prin *Jurnalul consiliului de miniștri publicat în Monitorul Oficial nr. 283 din 11 Octombrie 1932*, dreptul de a stabili, în acest scop, normele pe cari le va socoti necesare. După aceste norme, inspirate de interesul obștesc al menținerii unui echilibru economico-financiar, plata datoriilor debitorilor români către creditorii streini, prin transfer, nu se putea face decât cu *autorizația prealabilă* a Băncii Naționale, în raport cu sumele în monedă streină, provenite din export, și vărsate în creditul acestei Bănci Naționale la Băncile naționale streine respective.

Cu alte cuvinte, aceste plăți erau *condiționate de existența unui disponibil în valută forte*, pe care Banca Națională a României trebuia să-l aibă la Băncile naționale streine respective.

Orice plăți făcute cu nesocotirea acestui normativ, stabilit de Banca Națională, ce alcătuiă un cadru reglementar restrictiv al comerțului de devize, creat prin lege, și pus în aplicare de puterea executivă, pentru satisfacerea unor imperioase nevoi de interes obș-

Băncei Românești

„La cererea d-lui Roger de Staercke, directorul grupului textil din Belgia vă comunicăm că am dat aprobarea noastră pentru depunerea la dv. a sumei de 84.675.851, **sub formă de lei interni pentru cont strein, care vor putea fi transferați, în limitele posibilităților, în conformitate cu regimul în vigoare la data transferului**”.

A urmat adresa cu nr. 82.283 din 6 Iunie 1935 a Băncii Naționale a României către Banca Românească, prin care i se aducea la cunoștință că este autorizată să primească în depozitul ei suma de 84 milioane, autorizație care a fost emisă în copie lui Roger de Staercke de d-l Grigore Burcă, primul procurist al Băncii Românești, și ulterior s'a efectuat operația concentrării leilor la Banca Românească.

tesc, constituia un *delict*, pedepsit prin art. 5 al legii din 1 Octombrie 1932, cu *amenda și închisoarea*.

Prin urmare, nu se poate vorbi, nici măcar în glumă, de o simplă *situație de fapt*, nici despre oarecari *dificultăți*, născute din reaua voință sau din arbitrarul autorității în mâinile căreia erau concentrate operațiile de transfer și devize.

Situația, în prezența căreia se afla Roger de Staercke și mandatarul său Vasilescu în momentul când au contractat era o *situație juridică și legală*.

Impedimentul pe care ei voiau să-l înlăture, era o *prohibițiune legală*. Numai prin transgresarea ei se putea ajunge la transfer; iar această transferare constituia un *delict*.

Din moment ce Banca Națională a României nu avea disponibilă la Banca Națională din Bruxelles, o sumă de bani, în belgas, provenită din export al căruia quantum să acopere sumele datorite în lei de debitorii români creditorilor belgieni, ce se găseau blocate, tocmai pentru acest motiv în depozitele diferitelor bănci din țară, operația transferului acestor din urmă sume ar fi constituit o infracțiune la legea devizelor.

Or, astfel stau lucrurile, atunci când Roger de Staercke i-a dat lui Vasilescu mandatul, de a obține transferul „*hic et nunc*”.

Mandatarul grupului de industriași sau negustori belgieni a însărcinat pe Vasilescu, nu să înlăture „*dificultăți de fapt*” (căci Vasilescu nu putea vărsa belgas la Banca Națională din Bruxelles în creditul Băncii Naționale a României, pentru a constitui astfel fondul necesar în monedă belgiană, de a cărui existență depindea transferul); nici să înfrângă închipuita rea voință a funcționarilor B. N. R.

Pentru înlăturarea unor simple *dificultăți de fapt*, pentru înfrângerea unei rele voinți funcționărești, atunci când exerciți un *drept legitim*, *recurgi la căi legitime*, te adresezi unui avocat sau pui în mișcare aparatul diplomatic ce-ți stă la dispoziție; nu însărcinezi pe un necunoscut oarecare (presupus înzestrat cu puteri magice) să teșească niște neînsemnate asperități, ce nu reclamau cine știe ce „*diligentă*”, plătindu-i pentru această ușoară muncă, considerabila sumă de 25 milioane lei (adică 30% din creanță pe care o aveai de transferat) !

Un atare sacrificiu material devine însă explicabil, *când vrei să remunerezi o activitate nocivă*, anevoasă și plină de riscuri; când vrei să înfrângi legile țării, când intenționezi să determini, prin trafic de influență, pe funcționarii Băncii Naționale a României, să săvârșească o infracțiune la legea devizelor, operând un transfer, *fără acoperire*, în disprețul normelor stabilite de instituție, pentru satisfacerea unor cerințe de interes general.

D-l Roger de Staercke, om cult și cu frumoasă situație socială în țara sa, era în curent cu *situația juridică și legală* a comerțului de devize din România; d-sa știa perfect că acest comerț este supus unui regim restrictiv, și în ce constă acel regim; nu ignora că Banca Națională a României nu este acreditată de Banca Națională din Bruxelles cu stocul de belgas destinat să echilibreze quantumul celor 84 milioane pe care aveau să le încaseze în România creditorii belgieni pe cari îi reprezenta. D-l Roger de Staercke nu putea confunda această situație juridică și legală cu o *situație de fapt*, botezată, „*pro causa*”, rea vo-

ință, sau arbitrarium. Și nici n'a confundat-o realmente.

De aceea și-a deschis, cu atâta largheță, băerile pungii.

D-l Roger de Staercke a încheiat cu Vasilescu, după versiunea sa, *pusă în adevărata ei lumină*, o convențiune a cărui cauză era ilicită: *săvârșirea unei infracțiuni la legea devizelor*.

Și tot astfel au procedat și ceilalți tovarăși de suferință, constituiți parte civilă în faimosul proces. De aceea, explică tribunalul prin considerentele sentinței sale „*nici unul din cei păgubiți în astfel de afaceri, n'au făcut niciun fel de reclamațiuni în contra lui (Vasilescu) de teamă de a nu fi implicați în afaceri de devize*”.

E drept că tribunalul lămurește că această temere s'a dovedit în cazul belgienilor că „*a fost cât se poate de nejustificată*”. Și așa este, dacă ținem seama de superficialitatea cu care a fost privită și soluționată o problemă de importanța aceleia pe care o înfățișa cazul supus judecății sale. Dar temerea, infractorilor prății civile, cu toate că instanța represivă a socotit-o nejustificată, *rămâne o crudă realitate*.

Infractorii, când se tem, și preferă adesea să rămân păgubași decât să dea ochii cu justiția, dau dovadă de bun simț, acel bun simț elementar care 'ncolțește chiar în sufletele cele mai perverse.

De altmintrelea temerea și îndoiala lui Roger de Staercke, nu se deduc numai dintr'o atitudine pasivă.

El și-a exprimat această temere mai înainte de a introduce plângerea sa la poliție.

D-l *Costin Stoicescu* dela Banca Națională, în poziția pe care a făcut-o înaintea tribunalului, a arătat că Roger de Staercke, cu prilejul unei audiențe, i-a pus următoarea întrebare :

„Vom fi sau nu vom fi arestați, dacă reclamăm în justiție pe acești domni ce ne-au promis concursul ca să obținem un tranfer, și care ne-au exrocot? Am cerut oarecari detalii și mi s'a spus că aveau de transferat sume importante, **că știu că este foarte greu de obținut transferul** și că li s'a oferit serviciile unor domni **pe cari nu-i cunoșteau** și că au plătit acestor domni o sumă de bani... Lămurirea pe care o cereau dacă acest fapt al mituirei unor domni cari i-au oferit să le facă acest serviciu îi expunea, în cazul când ar fi reclamat în justiție, la o arestare și la o condamnare a lor (o chestiune juridică). Le-am răspuns: „Nu sunt avocat, nici nu mă ocup cu asemenea chestiuni. Faptul pe care l'ați făcut **este din punct de vedere al intereselor Statului și al Băncii Naționale, fără îndoială contra legii și reprobabil**. Cred însă că pot fi considerați, dacă se va constata că faptele sunt exacte, culpabili cei cari au făcut faptele de cari vă plângeți. **Dumneavoastră sunteți vinovați moralmente**, nu cred că vă expuneți la o arestare sau pedepsire pentru acest fapt. Am făcut această declarație sau am dat această informație pentru că credem, considerăm și consider și azi de cel mai mare interes pentru această țară, pentru toți cetățenii, ca și pentru moralitatea publică, să se aile **cine sunt oamenii care se cîră să calce legile și să murdărească activitatea Băncii Naționale** cu asemenea fapte...”

Putem dar conchide, fără nicio șovăire, că, din complexul de fapte și împrejurări, anterioare, concomitente și posterioare încheerii contractului de mandat salariat dintre Roger de Staercke și C. Vasilescu, apare, evidentă, *cauza ilicită* a celui mandat.

Rămâne acum să examinăm dacă această convenție era sau nu de natură să influențeze constituirea delictului de înșelăciune imputat inculpaților, și să răspundem obiecțiunilor și argumentelor ce s'au utilizat în sprijinul soluțiunii negative, adoptată de tribunal.

(va urma)

I. GR. PERIȘTEANU

SE DESFIINTEAZA ÎNAINȚĂRILE PE LOC!

N'au trecut nici șase ani de când legiuitorul nostru a extins înaintările pe loc și la judecătorii de tribunal, completând astfel reforma începută de fostul ministru de justiție liberal Toma Stelian.

Cei cari au citit expunerea de motive a legii judecătorilor de ocol din anul 1908 și apoi discursul rostit în parlament cu ocazia votării legii de organizare judecătorească din anul 1914, știu ce speranțe punea regretatul ministru de justiție în reforma lui pentru îmbunătățirea situației magistraților.

Și acum această reformă e amenințată cu desființarea. De ce? E greu de spus. E adevărat că reforma nu s'a bucurat de simpatia tuturor acelor care aveau să o aplice și nicăieri a acelor cărora avea să se aplice.

Au fost și sunt și astăzi destui și dintr-o parte și din alta care o consideră ca un non sens. E un non ses, spun ei, să faci dintr'un judecător de ocol, un consilier de Curte de Apel, lăsându-l să judece mai departe la judecătoria de ocol. Și apoi e și jenant să te întitulezi consilier de Curte, când după titlu trebuie să adaugi numele ocolului al cărui titular ești și încă al cine știe cărui ocol, aruncat în cine știe ce colț de țară!

La jena aceasta, a celor mici, înaintați pe loc, cei mari, înaintați efectiv, adaugă și jena lor de a tot auzi în dreapta și în stânga dându-și titlul de consilieri de Curte, magistrați cari în realitate nu sunt decât judecători de ocol sau de tribunal.

Ba, sunt unii care găsesc că se aduce și o stîrbire prestigiului gradului, prin atribuirea lui magistraților instanțelor inferioare.

Mărturisesc că a fost o vreme când criticile acestea mă impresionau și pe mine. Era pe vremea când confundam și eu ca și colegii mei de tribunal și de curte gradul cu funcția.

Până în anul 1908 titlul de consilier de Curte era așa de strâns legat de funcție încât nu putea fi purtat decât de magistrții Curții de apel.

Legiuitorul din acel an, prin reforma lui, a desprins însă titlul de funcție și transformându-l în grad l'a conferit și celorlalți magistrați, care nu puteau ajunge așa ușor la Curte, de cele mai multe ori nu din lipsă de merit, cât mai ales din lipsă de protecție.

Dela acea dată, un judecător de ocol și din anul 1930 un judecător de tribunal, a putut să capete gradul de consilier de Curte de apel, deși în fapt rămânea mai departe judecător de ocol sau de tribunal.

De altfel și alte categorii de funcționari au în organizația lor înaintările pe loc, fără ca ele să pară așa de ciudate. Ușor pot cîta cazul corpului tehnic pe care tot așa de ușor îl pot ilustra cu grupa inginerilor silvici. Aici ca și în magistratură avem o ierarhie de funcțiuni, iar în lăuntru ei o ierarhie de grade. Un șef de ocol silvic, din cea mai oprosită circumscricție, poate să aibă gradul de inginer inspector general sau inginer consilier, ca și șeful lui din fruntea scării ierarhice, fără ca acesta să se supere și mai ales fără ca cineva să critice sistemul.

* * *

Tot atât de puțin justificată e și critica ce se face înaintărilor pe loc de către aceia care cred că e o anomalie ca un judecător de ocol cu grad de consilier de Curte să poată fi censurat de un simplu judecător de tribunal.

E lesne de văzut care e greșala pe care o fac și aceștia. Ei confundă ca și ceilalți, funcția cu gradul, Judecătorul de ocol, deși consilier de Curte, rămâne tot exponentul instanțelor inferioare, ale cărei hotărâri sunt supuse controlului tribunalului. Tribunalul, ca instanță de judecată, nu judecătorii care îl alcătuiesc, confirmă sau reformează cârțile de judecată.

De aceea nimeni nu se mai supără astăzi că judecătorul supleant intră în compunerea complectului chemat să judece apelurile sau recursurile venite dela judecătoria, deși colegul pe care-l judecă poate fi și mai în vîrstă și mai mare în grad decât el.

E de prisos să adaug apoi, că în urma reformei din anul 1930, care a dat posibilitate de înaintare și judecătorilor dela tribunal, neajunsul dacă există e pe cale să dispară, pentru că întotdeauna vor fi la tribunal magistrați destui egali în grad cu cei dela ocol ca să judece apelurile și recursurile lor.

* * *

S'a mai zis că înaintările pe loc nu sunt cunoscute în nicio altă legislație. E un argument invocat mai ales de acei care nu pot concepe în legislația noastră nimic original, de acei obișnuiți să copieze totul dela alții. Decît argumentul e nefundat. Principiul înaintărilor pe loc e cunoscut de aproape toate legile străine de organizare judecătorească. Cu deosebire că unele îl aplică pe o scară mai întinsă, iar altele mai restrîns. Am putea să le împărțim din acest punct de vedere în două grupe. Grupa țărilor cu legislație influențată de cea franceză și aceea a țărilor de origine germană.

În legislația țărilor din prima categorie, înaintările pe loc au o sferă de aplicație mai nedusă. Franța, de pildă cunoaște, pe lângă ierarhia celor 3 clase de tribunal, întemeiată pe importanța mai mare sau mai mică a centrelor în care funcționează, și asimilările în grad ale unor magistrați dela instanțele inferioare, cu cei dela instanțele superioare, cum e, de pildă, președintele sau procurorul tribunalului Senei (el însuși situat deasupra tuturor tribunalelor Franței) cu consilierii de Curte de Casație, a primilor președinți ai Curților de apel cu aceiași consilieri. Așa cum stau lucrurile și în Italia și chiar la noi, unde pe lângă înaintările pe loc funcționează și așa zisele înaintări prin asimilare, care nu sunt la urma urmelor decât tot înaintări pe loc. Căci primul procuror al Tribunalului Ilfov care are grad de consilier de Curte de apel și primpreședintele tribunalului care are grad de președinte de Curte de apel ca și primii președinți ai Curților de apel care au grad de consilieri de Curte de Casație au funcție de prim-procuror, prim-președinte de tribunal și grad de consilier sau președinte de Curte.

În țările cu legislație germanică, înaintările pe loc depășesc în cadru chiar pe cele existente la noi. Pentru că la noi ele se opresc în ce privește judecătorii de ocol și de tribunal la Curtea de apel, pe când la vecinii noștri dela vest, Ungurii, aceștia pot înainta până la gradul de consilieri de Curte de casație. Acest lucru îl știu bine acei cari au funcționat după războiu în Ardeal.

* * *

Nu știu dacă cu această din urmă obiecțiune, s'au sfârșit criticile care se aduc înaintărilor pe loc. Eu nu mai cunosc niciuna. Dar chiar dacă ar mai fi vreuna, ele tot n'ar putea avea greutatea necesară ca să pună capăt unei reforme consacrate de practică ca viabilă.

Căci cum s'ar putea explica nu numai rezistența ei timp de aproape 30 de ani, dar și extinderea ei treptată dela o categorie la alte două categorii de magistrați.

Știm cu toții că de înaintările pe loc s'au bucurat la început numai judecătorii de ocol. Apoi ele au trecut în tribunal la procurori și la judecătorii de instrucție, pentru ca în cele din urmă să le poată căpăta și membrii de sedință.

Nu se revine asupra unei măsuri în plină evoluție verificată de experiență și notată bine până acum de legiuitorii (1) numai pentru că s'au găsit gradațiile spre a fi puse în loc.

Greșesc acei care cred că autorii legilor din 1908, din 1909, din 1925 și apoi cel din 1930 n'au cunoscut sistemul gradațiilor. Il avea și legislația noastră în învățământ, în cler, în unele ramuri de administrație și-l aveau și unele legislații străine chiar în magistratură. Și nu legislații necunoscute de legiuitorul nostru. Fiindcă nu se poate spune că legiuitorul nostru, n'a cunoscut legislația maghiară în care alături de grade funcționează și gradațiile. Cel puțin cel din 1930 și cel din 1925 au cunoscut-o bine fiindcă am moștenit-o prin alipirea Ardealului.

Dar ei nu s'au oprit la ele pentru că le-au considerat insuficiente. Ei au văzut, și cu drept cuvânt, în înaintările pe loc ceva mai mult decât în gradații. Gradațiile dau magistratului numai sporul de leafă, înaintările pe loc aduc cu ele sporul de leafă al gradului obținut și multe din celelalte prerogative și distincții ale lui și anume dreptul de a purta aceeași uniformă, acela de a fi judecat de comisia disciplinară de pe lângă Curtea de casație și în fine ceea ce este foarte important de a trece în tribunal înaintea celorlalți magistrați neînaintați chiar dacă ei sunt mai vechi magistrați. Ceea ce face ca înaintările pe loc să nu fie numai o iluzie de înaintare, cum obișnuiesc adversarii lor să le prezinte, ci realități. O dovadă irefutabilă o găsim în cazul celor înaintați pe loc fără spor de leafă din ultimul timp. Au luptat acesta tot atât cât pentru o înaintare efectivă, ca să obțină gradul de președinte, deși știau că n'au niciun avantaj pecuniar din înaintare. Ași putea dubla cazul acesta cu altul. Înaintările pe loc la magistrații asistenți de la Curtea de casație unde s'a introdus gradul de prim-președinte deși cel înaintat în acest grad nu primește niciun spor de leafă.

Evident, ele ar însemna și mai mult dacă n'ar mai fi acordate ca până acum în mod automat, la vechime, ci la merit, așa cum de altfel spune legea, care nu se prea aplică din care cauză le diminuează mult importanța.

Cu gradațiile, și-au zis de sigur legiuitorii anteriori, nu se ameliorează de loc, sau foarte puțin lupta lipsită de orice eleganță, care se dă astăzi între magistrați cu ocazia înaintărilor.

Cu înaintările pe loc se reduc aceste lupte, pentru că sunt destui acei care se mulțumesc primind gradul și sporul de leafă legat de el să rămână în funcția pe care o ocupă.

Înaintările pe loc conțin în ele un stimulent pe care gradațiile, oricât ar exclude ele dela sporul de leafă pe cei nemerituosi, tot nu le poate avea. Ignorează realitatea și dă dovadă de slab psiholog acela care vede lucrurile altfel. Magistratul care va ști că dacă lucrează va căpăta cel puțin satisfacția unei înaintări pe loc, nu va cădea în ineria pe care o provoacă monotonia și blazarea. O fugară anchetă printre magistrați ar dovedi inițiatorilor modificării legii, temeinicia afirmațiilor mele, dacă intervențiile pentru înaintarea pe loc, chiar fără spor de leafă ce s'au făcut până acum, nu o dovedesc în deajuns.

* * *

Nu știu dacă rândurile acestea vor fi citite măcar de

vreunul din cei ce au lucrat proiectul de lege publicat zilele trecute în ziare.

Mă îndoiesc că ele or să aibă vreun răsunet. Mulți mi-au spus să renunț la ele fiindcă cauza pe care o apăr e ca și pierdută. Decât e păcat. E cu atât mai păcat cu cât reforma se face în cadrul unor preocupări de îmbunătățire a soartei magistraților. Și nu e o îmbunătățire nici chiar din punct de vedere material pentru ei fiindcă un judecător prin înaintare pe loc poate ajunge să primească un salariu (vorbesc de cei dela Tribunalul Ilfov) de 16.556 lei, în timp ce cu sistemul gradațiilor maximum de salariu pe care va putea să-l primească va fi de 13.946 lei. Ce fel de îmbunătățire e aceasta?

Dar nu numai atât. Prin gradații magistrații vor fi asimilați de acum înainte, în ce privește sporul de salariu, cu ceilalți funcționari beneficiari ai gradațiilor, și de aici două neajunsuri ușor de sesizat.

Primul. Sporul de salariu prin gradații fiind considerat ca un adaus la leafa de bază ușor poate fi suprimat, ca să se facă economii. A fost suprimat în învățământ cu tot protestul profesorilor.

Legat de grad, odată gradul obținut, el nu mai poate fi suprimat, atâta timp cât cel ce a obținut gradul rămâne în funcțiune. Iar cel înaintat nu i se poate refuza plata lefii gradului decât cu consimțământul lui.

Al doilea. Până acum bunevoiențele pentru îmbunătățirea situației materiale a magistraturei se isbeau numai de nevoia de a face economii chiar cu sacrificarea magistraților.

De acum înainte, dacă guvernul va avea să facă o excepție cu magistratura, să amelioreze magistraților numai situația lor, acordând numai gradațiile, se va isbi de protestul celorlalte categorii de funcționari cu dreptul la gradații, care le vor cere și ei, protest care a și început să se producă.

Sporul de salariu acordat prin înaintare, fiind acordat tuturor, nu poate provoca proteste.

* * *

Nu înțeleg de ce, dacă se ține așa de mult la gradații, nu se combină gradațiile cu înaintările pe loc.

Așa cum le am avut în Ardeal înainte de un're.

Sau să se acorde gradații acolo, unde nu se fac înaintări pe loc, adică la Curtea de apel, la Curtea de casație supleanților și ajutorilor de judecători.

Iar judecătorilor, numai dacă s'ar limita prin lege locurile de președinți și consilieri, de care poate dispune o circumscriptie de tribunal. Pentru că în situația de acum, când locurile nu sunt limitate și înaintările se fac la merit, din două lucruri unul: ori judecătorul merită să fie înaintat și atunci primește sporul de leafă al gradului, ori nu merită și atunci nici gradațiile, așa cum se concep de autorii proiectului, nu-i dă niciun spor de leafă.

Nu intru în amănunte. În 24 ore cel ce ar medita la combinația aceasta ar găsi soluția după cum numai 24 de ore le-ar trebui celor ce poartă de grijă magistraturei ca să amelioreze mult situația ei de astăzi. Am convingerea însă că nimeni nu se gândește la problema asta, nici sincer, nici serios.

GEPS.

INAINSTARILE PE LOC IN MAGISTRATURA

Înainte de a se da publicității proiectul de lege elaborat la Ministerul Justiției, umblau zvonuri alarmante pentru magistrații tribunalelor și judecătorilor de pace. Se spunea că

1) Cel de al patrulea e cel din 1925 care a menținut înaintările pe loc în legea de organizare judecătorească sub ministeriatul regretatului ministru George Mărzescu.

viitorul legiuitor urmărește să umilească pur și simplu întreagă această categorie de magistrați.

Ministerul Justiției a luat atitudine contra svonurilor și a comunicat prin presă și radio că legea, în pregătire, ameliorează situația morală și materială a magistraților. Proiectul de lege a confirmat totuși întocmai svonurile.

Opinia publică este incredințată însă că se ameliorează situația morală și materială a magistraților!

Nu se cunoaște adevărul. De ce prin comunicat nu i s'a spus adevărul!?

Și — fiindcă opinia publică rămâne marele judecător și singurul, atunci când o categorie de funcționari nu e constituită în corp organizat — cum s'a impus de înaltul său rol, magistraturii, e necesar să i se spună dreptul adevăr. De multă vreme conducătorul politic în țara noastră nu a recunoscut și nu a cedat dreptelor revendicări ale slujbașilor publici, decât în urma grelelor lupte, duse până la diferend și sacrificiu de asociațiile ad-hoc ale acestora.

Ce bine ar fi fost și ce înaltă ținută morală am fi avut, dacă dreptele revendicări ale funcționarilor se zăreau și se recunoșteau, **ex officio**, prin studiul și suficienta atenție a omului de stat! Demnitatea întreagă și toată disciplina isvorită din stimă și convingeri erau azi nestirbite în tot vastul aparat funcționăresc de jos și până sus. Magistratura nu înțelege și nu vrea să dea luptă pentru dreptele ei revendicări și din această cauză, bine înțeles, nici nu i se recunoșc. Dar, iată adevărul referitor la problema noastră:

Salarizarea magistraților dela tribunale și judecătorii de pace e organizată azi în modul următor:

Judecătorii de pace sau de tribunal sunt egali și au, firește, același salariu: 8.000 lei lunar.

Devin judecători, din supleanți sau ajutori de judecător, după ce trec examenul de capacitate, și, bine înțeles, când sunt locuri de judecător.

Au dreptul de a parcurge în drumul carierei „toate gradele până la Casație, având toți aceleași studii de bază. Înaintările efective în grad, prezident de tribunal, consilier de Curte de Apel, consilier de Casație, aduc salturi apreciable de salariu, până la de 5 ori salariul de judecător de tribunal. Locurile spre instanțele superioare sunt însă din ce în ce mai restrânse ca număr și de aceea e și firesc ca nu toți magistrații să aibă norocul de a se ridica prin avansări efective.

Magistrații în marea lor majoritate — chiar de ar fi compusă numai din cele mai selecte elemente, — rămân judecători prin forța lucrurilor. Opinia publică a observat de multă vreme că nu e bine ca judecătorii să rămână, până la pensie, cu cel mai mic salariu și fără niciun sf'mulent de natură morală. Ea a înțeles totdeauna că misiunea de a împărți dreptatea cere oameni mari și înțelepți în toate colțurile țării și că viața omenească, în varietatea greutăților cu cari se înconjoară, nu poate păstra tipul înțeleptului și omului de prestigiu, al arbitrilor înțelegători, blând și întreg, de cât tot prin mijloace materiale și morale.

Opinia publică, fiindcă-i țesută din mintea plină de experiență a celor ce au trecut prin viață și se odhnesc în câmpul nesfârșit al trecutului, din superlativul înțelepciunii, prezente a omului anonim cât și din embrionul lumii viitorului, a observat că inegalitatea de tratament, dacă nu revolta, descurajează totuși, umilește chiar și pe omul integru.

Nu se putea menține starea inegală și nedreaptă ca, dintre doi colegi de magistratură, unul — poate cel mai bun — să rămână până la pensie în același grad, judecător de ocol, iar celălalt — ocrotit și de împrejurări — să urce până la cele mai înalte grade, urmat de salturi disproporționate de salariu.

Nu e bine ca salarizarea să difere prea mult între doi egali în titluri, muncă și capacitate. Ierarhia instanțelor se bazează nu pe diferența de pregătire sau de muncă a membrilor ce o compun, ci pe numărul magistraților chemați să judece.

Magistratura trebuie să fie reprezentată pretutîndeni de elemente cât mai distinse. Oriunde ar fi chemat să officieze misiunea sa, magistratul trebuie să ilustreze deopotrivă funcția. Țnuta socială nu poate diferi. Cerințele familiare, intelectuale, sunt identice. Magistratul anonim, azi la ocol, va fi mâine la Casație.

Atenția legiuitorului trebuie deci îndreptată deopotrivă asupra întregului corp al magistraturii, fiindcă ocrotirea unei singure categorii este oprimarea, nedreptățirea celeilalte. Și, justiția rămâne ficțiune dacă judecătorul, oricât de integru, se sbate totuși eroic cu lipsurile, fără puțința materială de a da copiilor săi instrucția pe care cărciumarul satului o poate da feciorilor săi.

Toate aceste pisuri de observație au fost ținute în seamă de înțelepciunea anonimă și aceasta a forțat pe omul politic să aducă remediu.

Așa s'au acordat avansările pe loc magistraților dela ocolale la 1908, ministru fiind Toma Stelian, iar celor dela tribunal la 1929, ministru fiind d-l Gr. Iunian.

Dreptul la avansarea pe loc cuprindea 2 grade la interval de câte 6 ani: **prezident de tribunal și consilier de Curte de Apel**, iar ca salariu judecătorul cu grad de consilier se apropia de dublul salariului de judecător, adică era egal cu profesorii secundari cari au toate gradele.

Aceste două grade sunt singura cucerire obținută de magistratura tribunalelor și judecătorilor, prin atenția și vigoarea opiniei publice, iar nu prin vreo luptă, fiindcă magistratura a tăcut și a bravat orice nedreptate. Nu se poate concepe ca magistrații să lupte pentru apărarea drepturilor lor fără a se diminua prestigiul și autoritatea necesară instituției.

Opinia publică a înțeles și acest lucru și a păzit pe împărțitorii dreptății de a se constitui în asociație profesională destinată luptei pentru revendicări.

Înaintările pe loc se făceau aproape automat la interval de câte 6 ani în grad. Din 1930 până la 1931 puterea executivă nu a mai acordat în fapt, înaintări pe loc, iar la 1931 s'au făcut o serie de înaintări celor ce aveau 7 și 6 ani în grad. Pentru a se ocoli însă dreptul la plata diferenței de salariu derivând din lege, ministerul, forțat de criza financiară, a luat magistraților declarații scrise că nu vor pretinde salariul aferent gradului, până ce Statul va avea puțința să-l prevadă în buget. Dela 1931 până azi nu s'a mai admis nicio înaintare pe loc și nici sporul convenit gradului nu s'a trecut în buget, **cu toate promisiunile oficiale repetate în fiecare an**. Înaintările pe loc, au rămas literă moartă, iar magistrații sunt divizați în trei categorii: a) cei ce au apucat a fi înaintați cu spor de salariu, b) cei înaintați, dar cărora nu li se poate plăti salariul și c) magistrații cari au rămas neinaintați, desi au ajuns la 12 ani stagiu în grad. Speranța tuturor era că drepturile vor reinvia la data când sacrificiile lor nu vor mai fi necesare Statului. S'au înflințat totuși, în același timp, gradații la Curțile de Apel și în vara trecută s'au găsit și fondurile pentru efectuarea plăților, fapt, pentru care ministerul a primit în deosebi mulțumiri.

Revendicările materiale și morale ale magistraților tribunalelor și ocolalelor nu s'au strigat. Dreptatea lor era așteptată în tăcere.

Între timp opinia publică a pierdut raza de observație asupra activității omului politic și — acesta, știind că drepturi nu există decât acolo unde se dă luptă și se fac sacri-

ficii prin corpurile organizate ale slujbaşilor publici — a venit cu proiectul de care ne ocupăm şi a **desfiinţat pur şi simplu pe viitor, orice înaintări pe loc!** Cât priveşte pe magistraţii avansaţi fără spor de salariu, proiectul, **deşi menţine gradul, le deîntărează totuşi situaţia, dând curs permanent faimoaselor declaraţii.** Pe viitor, prin urmare, judecătorii tribunalelor şi judecătorii, cari nu se vor remarca ochiului ager al omului politic, vor ieşi la pensie tot judecători şi asta, fiindcă, se zice, înaintările pe loc nu au dat roade! Ce roade se vor fi urmărit!? Ce deziluzii vor fi avut ce urmareau roade din sistemul înaintărilor pe loc!? Oare, celelalte categorii de slujbaşi, inginerii, agronomii, inginerii silvici, etc., care **au toate înaintările pe loc** — nu numai cele două ale magistraţilor — dau roade speciale derivând din grad!? Atâta critică s'a adus sistemului înaintărilor pe loc, că **nu ar da roade.** S'a articulat o vorbă şi nu-i s'a dat argumentarea.

Fără posibilitatea justicierei, tendinţa desfiinţării înaintărilor pe loc rămâne, în mintea tuturor judecătorilor, un simplu capriciu, care, transformat în lege, **le e profund dăunător şi materialmente şi moralmente.**

Ştiind că are înaintarea pe loc şi salariul corespunzător, judecătorul era, în mare parte, desinteresat în faţa gradelor efective şi deci putea să-şi păstreze cu suficientă integritatea şi independenţa, putea adică, să rămână magistrat.

Locurile vacante la instanţele superioare puteau fi oferite elementelor celor mai distinse, cu aptitudini superioare, fiindcă nu toată mulţimea magistraţilor ar fi avut interes să schimbe postul, sau localitatea. Magistraţii buni ar fi rămas şi la ţară, unde — în trecut fie zis — este necesar să se găsească absolut cele mai distinse elemente şi, nu-i utopic să adaug, cu cele mai înalte grade. De am avea, noi pe cei mai buni funcţionari, răspândiţi pe tot întinsul ţării, nu numai în minjstere !!?

Fără înaintarea pe loc, fenomenul se întoarce; fiecare magistrat trebuie să lupte din răspuţeri să scape de primul grad, să se ridice pe o poziţie mai înaltă, spre satisfacţia morala şi în acelaşi timp — om fiind — şi spre o salarizare bine distanţată. De ce să mai rămână la ţară dacă sunt desconsideraţi cei ce fac asemenea sacrificiu şi dacă ies la pensie cu cel mai mic salariu?!

Şi când lupta e legitimată de natură, nu cunoaşte convenţiile omenesti sau imperat'ele morale recomandate teoretic, de profesiune. Magistratul — în luptă — va fi în mâna omului politic şi a oricărui elector, chiar dacă acesta ar fi analfabetul cărui ar urma să-i dea educaţia, ori infractorul, pe care e chemat să-l corijeze.

Magistratul cu interese legate de bunăvoinţa reprezentantului vctuii universal nu-şi poate păstra nici independenţa, nici imparţialitatea, nu poate rămâne decât în formă, arbitru.

Toate aceste observaţiuni s'au cunoscut şi gândi profund de legiuitorul dela 1908 şi cel dela 1929. Toţi magistraţii şi camonii, cari au înţeles valoarea reformei dela 1908, n'au încetat să elogieze pe marele Toma Stelian.

Opcra marelui legiuitor este atât de mare şi necesară, încât trebuieşte permanent **menţinută şi perfecţionată, iar nu înlăturată.**

Reforma înaintării pe loc a judecătorului de ocol depăşeşte câmpul de interes al breslaşului şi răspunde unei înalte raţiuni de interes social. Aşa a văzut-o marele legiuitor şi nici opinia publică nu o poate vedea azi altfel.

Dacă legiuitorul de azi, desfiinţează înaintările pe loc magistraţilor, pentrucă Statul nu le mai poate plăti salariile, greşeşte şi în fapt, fiindcă magistraţii **nu cer salarii, câtă vreme Statul nu poate plăti.** Înaintările pe loc, sunt însă, pa-

trimoniul lor moral şi **totalmente fără consimţământul lor se ia.**

Proiectul deci vine în **contra drepturilor magistraţilor şi nu răspunde niciunei utilităţi.**

Are la bază eroarea evidentă şi poate va ajunge lege.

Magistraţii nu se pot opune, fiindcă nu înţeleg să lupte. Rămân în situaţia numai de a aştepta în viitor **revenirea legiuitorului dela 1908.**

Istoria obişnueste să se repete!

I. R. POPESCU,
Magistrat Trib. Vlaşca

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. II-a

Audienţa dela 3 Februarie 1936

Preşedinţia d-lui T. RADU, consilier

Regina Schnitzer cu Lazăr Brechner

Decizia nr. 408 Dosar nr. 550/935

Contribuţiuni directe. Impozit mobilier. Procente. Nu se pot cere decât la creanţele ale căror procente au fost plătite de debitor şi încasate de creditor. Art. 29 din legea contribuţiunilor directe.

Art. 29 din legea contribuţiunilor directe, care prevede că nu se va da curs niciunei cereri, relative la creanţe, ce fac obiectul impozitului pe venituri mobiliare, nu se aplică decât pentru creanţele ale căror procente au fost plătite de debitor şi încasate de creditor, nu şi pentru creanţele, în care se stipulează procente, dar pe care creditorii încă nu le-au realizat.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Regina Schnitzer în contra jurnalului nr. R. I. 595 din 1932 din I. II. 1933 a Tribunalului Cernăuţi s. I-a:

Având în vedere că din jurnalul supus recursului rezultă că în cauza de execuţie imobiliară, cerută de recurenta Regina Schnitzer, contra intimatului Lazăr Brechner pentru încasarea creanţei de lei 350.000 plus accesorii, constatată prin act notarial, Judecătoria Mixtă Cernăuţi, prin încheierea din 26 Noemvrie 1932, admite execuţia;

Că urmăritul atacând cu apel (recurgere) această încheere — pe motiv că recurentul nu a plătit impozitul la dobânzi decât până la 1 Iunie 1932, iar nu până la data introducerii cererii de execuţie — 15 Noemvrie 1932 — Tribunalul Cernăuţi s. I-a, prin jurnalul din 1 Februarie 1933 (R. I. 595 din 1932), admite recurgera şi casează încheerea de admitere a execuţiei cu 5.000 lei cheltuieli de judecată, motivând că admiterea execuţiei este în contradicţie cu art. 29 din legea contribuţiunilor directe, întru cât creditorul nu a plătit impozitul la procente decât până la 1 Iunie 1932, iar cererea de execuţie a fost introdusă la 15 Noemvrie 1932;

Că urmărtoarea Regina Schnitzer, declarând recurs în contra acestui jurnal, susţine că instanţa de apel a făcut o greşită aplicaţiune a art. 29 din legea pentru contribuţiunile directe, întru cât deşi este exact că prin actul notarial din 20 Mai 1930 şi actul de cesiune din Septemvrie 1931 este justificată plata impozitului mobilier, numai până la 1 Iunie 1932, iar execuţiunea s'a cerut, pe baza acestor titluri, la 15 Noemvrie 1932, nu se poate aplica art. 29 citat, întru cât veniturile nu erau încă realizate;

Considerând că, în adevăr, nu poate fi vorba de un venit mobilier supus impozitului decât când venitul

s-a realizat și încasat, deci a intrat realmente în patrimoniul contribuabilului; că în ce privește venitul, provenit din procentele capitalurilor mobiliare, impozitul se plătește, conform art. 25 din legea contribuțiilor directe, la dobânzile plătite, iar nu la dobânzile cari n'au fost încă încasate de creditor, perceperea făcându-se pe cale de rețineri de către debitorii procentelor, cari sunt obligați a vărsa impozitul la Stat în termen și sub sanțiunea prevăzută de lege;

Că art. 29 din legea contribuțiilor directe, care prevede că nu se va da curs niciunei cereri, relative la creanțe, ce fac obiectul impozitului pe venituri mobiliare, nu se aplică decât pentru creanțele ale căror procente au fost plătite de debitor și încasate de creditor și nu pentru creanțele, în care se stipulează procente, dar pe care creditorii încă nu le-au realizat;

Considerând că astfel fiind și întru cât, în speță, nu s'a stabilit și nici nu s'a pretins că veniturile creanței au fost realizate de creditor până la 15 Noembrie 1932, nu se poate face aplicațiunea art. 29 din legea citată;

Că dar, pentru considerațiunile expuse, motivele de casare fiind întemeiate, recursul urmează a se admite, a se casa jurnalul R. I 595 din 1932 din 1 Februarie 1933 al Tribunalului Cernăuți s. I-a și a se dispune trimiterea cauzei spre o nouă judecare la aceeași instanță;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 10 Februarie 1936

Președinția d-lui T. RADU, consilier

Văduva lui Ferdinand Sommer cu Dr. Iuliu Lörinezi

Decizia nr. 452 Dosar nr. 3919/935

Legea conversiunii, Executare. Contestație. Teren rural intravilan mai mic de 1/4 de hectar. Nefacearea dovezii că este supus la impozitul agricol. Nu poate beneficia de conversiune. Art. 1 lit. a din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, art. 3 din legea contribuțiilor directe.

Art. 1 lit. a dispune că, debitorii agricoli sunt considerați acei care sunt proprietari de imobile rurale susceptibile de a fi supuse impozitului agricol, prevăzut de art. 3 din legea contribuțiilor directe.

Prin urmare, instanța de fond, admitând contestația cu privire la urmărirea debitorului și stingând execuția numai pe motivul că debitorul a făcut dovadă că este proprietar de imobil rural, pe care face cultură de zarzavaturi, fără a examina că suprafața era mică și scutită de plata impozitului agricol, a violat textele de mai sus.

Curtea.

Asupra recursului de față:

Având în vedere că din încheerea supusă recursului rezultă că în cauza de execuție a urmăritoarei văduva lui Ferdinand Sommer contra urmăritului Dr. Iuliu Lörinezi pentru încasarea creanței de lei 8.442 Judecătoria Mixtă Arad ordonă execuție silită de excontestare care se efectuează în Chișinău Criș; că debitorul intimat introduce o contestație contra acestei executări la 16 Mai 1934, cerând desființarea urmăririi, în baza legii din 7 Aprilie 1934, având un imobil, în localitate;

Că judecătoria rurală Chișinău-Criș, prin încheerea nr. 1211 din 1934 admite contestația și desființează execuțiunea, stabilind existența condițiilor legii;

Că urmăritoarea atacând cu apel (recurgere) această încheere, Tribunalul Arad, prin încheerea nr. C. 2766 din 1934, respinge apelul ca nefondat;

Că împotriva acestei încheeri văduva lui Ferdinand Sommer declarând recurs susține, între altele, că tribunalul a violat art. 1 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, prin care se prevede că sunt debitori agricoli cetățenii români, proprietari de imobile susceptibile de a fi supuse impozitului agricol, dovadă pe care urmăritul nu a făcut-o, ci, dimpotrivă din cartea funduară, anexată de urmărit rezultă că imobilul este un teren vitan (intravilan) care, potrivit normelor de impunere nu este supus impozitului agricol (fiind mai mic de 1/4 hectar);

Considerând că din încheerea adusă în recurs și lucrările cauzei rezultă că debitorul, prin contestația introdusă la judecătorie a pretins că beneficiază de dispozițiunile legii pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, în calitate de debitor agricol, invocând art. 1 lit. a din zisa lege, deoarece este proprietar de imobil rural, care însă este scutit de impozitul agricol;

Că judecătoria de ocol a admis contestația și a stins efectul executoriu, iar tribunalul a confirmat hotărârea judecătoriei motivând, între altele că, debitorul a făcut dovadă că este proprietar de imobil rural, pe care face cultură de zarzavaturi și pomi fructiferi, iar obiecția creditorului că debitorul n'are venit agricol este nefondată, pentru că legea se mulțumește cu posesia unui imobil rural, oricât de mică suprafața ar avea acesta și chiar dacă este scutit de plata impozitului agricol, toamai din cauza minimei întinderi a lui;

Considerând că legea pentru lichidarea datoriilor prevede, prin art. 1 lit. a, că debitorii agricoli sunt considerați debitorii, cari sunt proprietari de imobile susceptibile de a fi supuse impozitului agricol, prevăzut de art. 3 din legea contribuțiilor directe; că, prin urmare, tribunalul a interpretat și aplicat eronat legea când a hotărât în modul mai sus arătat și fiind necontestat în fapt, întru cât însuși debitorul a arătat, că proprietatea sa rurală este un intravilan, în întindere de 152 st. p. care nu este supus la impozit agricol, rezultă că debitorul nu îndeplinește principala condiție pentru a putea beneficia de legea pentru lichidarea datoriilor, în sensul pretins, urmează a se casa fără trimitere încheerile ambelor instanțe, și a se respinge contestația debitorului, obligându-l să plătească creditoarei urmăritoare 2.000 lei cheltuieli de judecată, pentru toate instanțele fiind inutil a se mai discuta celelalte motive de recurs;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 16 Octombrie 1935

Președinția d-lui VESP. ERBICEANU, consilier

Constantin Palada cu Ministerul Apărării Naționale

Decizia nr. 1636 Dosar nr. 694/935

Ofițer. Înaintare. Cerere de rectificarea datei înaintării. Refuzul ministerului. Act de comandament cu caracter militar. Dacă poate fi censurat de instanțele judecătorești. Soluțiune negativă. Art. 2 și 3 din legea contenciosului administrativ.

Reținerea dela înaintare a unui ofițer fiind un act al

Ministerului Apărării Naționale privitor la încadrarea unei unități militare întră în cadrul actelor de comandament cu caracter militar și ca atare nu poate fi censurat de instanțele judecătorești.

S'a luat în cercetare recursul introdus de Constantin Pallada, reprezentat prin d. avocat Anibal Teodorescu, contra deciziei nr. 424 din 1934 a Curții de Apel București s. II-a în proces cu Ministerul Apărării Naționale, prin avocat Gorschi.

Curtea,

Având în vedere că mai înainte de desbaterea recursului în fond, intimatul Ministerul Apărării Naționale a cerut amânarea pentru motivul că nu i s'a comunicat deciziunea Curții de Apel, lucru necesar pentru ca să poată uza eventual de calea recursului;

Având în vedere că recurentul a cerut respingerea incidentului de amânare pentru motivul că această comunicare nu este necesară față de intimatul, care a obținut hotărârea câștigătoare la instanța de fond;

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 33 din legea Curții de Casație, termenul de recurs este de 30 zile libere dela comunicarea hotărârei atacate, fără distincțiune dacă hotărârea s'a dat în lipsă sau contradictoriu;

Că, potrivit art. 36 alin. 6 din aceeași lege, în termen de 15 zile dela primirea copieii depe recurs cu motivele de casare, intimatul își va putea formula întâmpinările sale printr'un memoriu depus în instanța unde s'a adresat recursul;

Că din cuprinsul dispozițiilor mai sus arătate rezultă că legiuitorul prevede două feluri de comunicări: comunicarea deciziunii instanței de fond pentru ca să înceapă a curge termenul de recurs; apoi comunicarea motivelor de recurs, comunicare ce trebuie făcută intimatului, pentru ca acesta să-și poată face întâmpinările sale;

Că întru cât legea nu prevede ca odată cu comunicarea motivelor de recurs intimatului, să se facă și comunicarea deciziunii de fond, astfel după cum pretinde acesta, incidentul de amânare este neîntemeiat și urmează a fi respins ca atare;

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat de către intimatul Ministerul Apărării Naționale și.

Asupra recursului introdus de Colonelul Const. Pallada contra deciziunii nr. 424 din 31 Octombrie 1934 a Curții de Apel București s. II-a;

Având în vedere că din această deciziune se constată că Colonelul în rezervă Const. Pallada cheamă în judecată, potrivit legii contenciosului administrativ, Ministerul Apărării Naționale, pentru a se declara ilegal refuzul acestui minister, de a-i satisface cererea făcută prin notificarea din 9 Decembrie 1933, prin care pretinde rectificarea datei înaintării sale în gradul de colonel, din 1 Iulie 1927 în 1 Aprilie 1920 și să fie obligat ministerul să-i plătească diferența de soldă și accesorii între gradul de locotenent-colonel și acela de colonel, dela 1 Aprilie 1920—1 Iulie 1927, plus suma de un milion cu titlu de daune, pentru prejudiciul material și moral ce i s'a adus din cauza întârzierii dela înaintare;

Că, Curtea de Apel, prin deciziunea de mai sus respinge ca inadmisibilă acțiunea;

Că, pentru a ajunge la această soluție, Curtea arată că, conform art. 2 din legea contenciosului adminis-

trativ, actele de comandament cu caracter militar nu sunt susceptibile de cenzura instanțelor judecătorești, iar în fapt, examinând obiectul acțiunii, constată că se pun în discuțiune înseși actele autorității militare, prin care reclamantul a fost reținut dela înaintare cu promoția din care făcea parte, acte cari, după cum s'a arătat mai sus, conform art. 2 din legea contenciosului administrativ, nu sunt date în căderea instanțelor judecătorești;

Având în vedere că în contra deciziunii Curții de Apel reclamantul Const. Pallada a declarat recurs în termen legal;

Văzând motivele de recurs astfel formulate:

I. Violarea art. 2—3 din legea contenciosului administrativ. Omisiune esențială. Exces de putere.

Am cerut prin acțiunea mea să se declare ilegal refuzul ministerului de a satisface cererea ce-i adresasem la 9 Decembrie 1933, pe cale de notificare și prin care solicitam rectificarea datei înaintării mele dela gradul de locotenent-colonel la cel de colonel, din ziua de 1 Iulie 1927 în cea de 1 Aprilie 1920. În același timp și ca consecință ceream diferența de soldă și accesorii pe acest interval și daune.

Curtea de Apel îmi respinge acțiunea de plano, invocând dispozițiile art. 2 și 3 din legea contenciosului administrativ, după cari puterea judecătorească nu are căderea de a judeca actele de comandament cu caracter militar, iar actele autorității militare nu pot fi atacate decât în privința decretelor de punere în retragere și numai pentru cuantumul pensiunii.

M'am plâns însă înaintea instanței de fond de inexistența totală a motivelor determinate, în speța a faptelor, ce au determinat întârzierea înaintării mele — ceea ce rezultă din chiar actele ministerului pârît. În asemenea condițiuni, nu mai poate fi vorba de vreun act de guvernământ sau act de comandament cu caracter militar exceptat de lege dela cenzurarea contenciosului administrativ, căci pentru ca asemenea acte să existe trebuie ca mai întâi faptele pe cari ele se bazează să fie reale, iar nu imaginare, ceea ce ar conduce la cele mai patente abuzuri administrative.

Curtea judecând că actele ministerului nu pot fi examinate din punctul de vedere al existenței sau inexistenței faptelor ce au determinat măsura reinerii reclamantului dela înaintare din cauză că art. 2 al legii contenciosului ar interzice aceasta, face o rea aplicare a acestui text, și comite în același timp un exces de putere și o omisiune esențială.

II. Violarea art. 2—3 din legea contenciosului administrativ și 107 din Constituție. Nemotivare. Omisiune esențială. Exces de putere. Eroare grosieră de fapt. Denaturare de acte.

Judecând astfel, cum am arătat mai sus, Curtea mai face pe de o parte o rea aplicare a art. 2 și 3 din legea contenciosului administrativ, cari nu se ocupă de speța de față, în care nu era vorba de niciun act pozitiv supus anulării, ci de refuzul de satisfacere a petițiunii, precum și de diferite pretenții bănești. Articolele arătate fiind absolut excepționale, sunt de strictă interpretare și nu puteau fi extinse la situațiuni pentru cari ele nu au fost create.

Curtea mai afirmă însă că judecarea chestiunii ridicate de mine ar aduce în discuție în mod implicit înseși actele autorității militare pe cari legea a înțeles să le pună la adăpostul oricărei anulări judecătorești. În acest pasaj, deciziunea este dată cu complectă nemotivare și prin exces de putere. Curtea nu motivează în niciun fel în ce mod s'ar își bazeze de acte necenzurabile și pentru ce pretențiunile mele nu ar

putea fi judecate fără punerea în discuțiune a acelor acte. În realitate, n'ci nu putea să stabilească un asemenea lucru în mod principal și aprioric, fără a cerceta întâiu acțiunea în fond. Fără a-mi fi dat cuvântul să-mi dezvolt acțiunea, Curtea știe dinainte că în această dezvoltare voi ataca anumite acte cari nu pot forma obiectul desbaterilor sale. Dacă Curtea de Apel cerceta mai atent obiectul acțiunii ar fi văzut că eu mă sprijin numai pe constatări indiscutabile făcute chiar de minister și organele sale, constatări pe cari eu le primesc de bune. Asupra actului, prin care am fost reținut dela înaintare și care vine aparent împotriva mea, a revenit chiar ministerul recunoscând că nu are nicio bază reală. Eu nu ceream deci decât să se tragă concluziunea logică și să mi se reguleze drepturile mele în concordanță cu actele emanele dela chiar ministerul pârît. Judecând în altfel, Curtea comite o eroare grosieră de fapt, denaturând și textul acțiunii.

În fine, Curtea mai violează și art. 107 din Constituție care interzice numai atacarea actelor de comandament cu caracter militar; acest text nu interzice discutarea — directă sau indirectă — a oricăror acte emanând dela Ministerul Apărării Naționale, administrative, birocratice, sau cu simple efecte patrimoniale.

Eu socot că nici art. 2 și 3 din legea contenciosului administrativ nu pot avea un înțeles mai larg, însă dacă se va socoti că au înțeles totuși să spună mai mult decât constituția, rog să se ia act că le declar neconstituționale și că îmi rezerv dreptul să le discut din acest punct de vedere înaintea forului competent.

Având în vedere că prin aceste motive recurentul se plânge în rezumat de violare de lege, prin aceea că Curtea de Apel era competente să judece acțiunea deoarece, în speță, nu se atacă un act de comandament cu caracter militar, ci un simplu act administrativ de autoritate;

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 2, alin. I din legea contenciosului administrativ, putea judecătorească n'are căderea de a judeca actele de guvernământ și acele de comandament cu caracter militar;

Considerând că prin acte de comandament cu caracter militar urmează a se înțelege toate actele făcute de autoritatea militară pe bază de legi și regulamente în vederea instruirii și conducerii unităților sau stabilimentelor militare de către șefii lor ierarhici în care se cuprinde și înaintarea ofițerilor în vederea încadrării acelor unități sau stabilimente militare;

Că, după dispozițiile art. 3 pct. b alin. II din legea contenciosului administrativ nu pot fi atacate pe cale judecătorească decât actele autorității militare, în ce privește decretul de punere în retragere și numai pentru cuantumul pensiunii;

Că, într-un cânt în speță, actul Ministerului Apărării Naționale de reținerea dela înaintare a reclamantului, fiind referitor la încadrarea unei unități militare intră în cadrul actelor de comandament cu caracter militar, și deci nu poate fi cenzurat de instanțele judecătorești, astfel că Curtea de Apel, printr-o exactă aplicațiune în cauză a art. 2 și 3 din legea contenciosului administrativ și fără a săvârși imputările ce i se aduc prin motivele de casare, a fost îndreptățită a respinge ca inadmisibilă acțiunea intentată;

Că dar motivele de casare fiind neîntemeiate urmează a fi respinse ca atare;

Având în vedere că, recurentul cere a se considera ca neconstituționale dispozițiile art. 2 și 3 din le-

gea contenciosului administrativ, în cazul când această Inaltă Curte le-ar menține aplicațiunea în cauză, astfel cum a decis Curtea de Apel;

Că, într-un cânt, judecarea neconstituționalității legilor este, potrivit dispozițiilor art. 29 din legea organică a Inalei Curți, de competența Secțiunilor Unite, dosarul de față urmează a le fi înaintat, pentru soluționarea chestiunii arătate;

Pentru aceste motive, Curtea respinge motivele de casare, etc.

NOTA. — Inalta Curte respinge recursul pe considerentul că înaintarea sau reținerea dela înaintare a ofițerilor fiind în legătură cu încadrarea unităților și stabilimentelor militare, intră în cadrul actelor de comandament cu caracter militar, prevăzute de art. 2 din legea contenciosului administrativ, iar pe de altă parte, dintre actele autorității militare numai decretul de punere în retragere pot fi censurate, de puzarea judecătorească.

Jurisprudența noastră s'a menținut constant în această interpretare și a respins toate acțiunile îndreptate contra autorității militare, pentru actele sale de autoritate, cu excepția decretelor de punere în retragere, fie pe baza art. 2, socotindu-le acte de comandament cu caracter militar, fie pe baza art. 3 li. b alin. 2, ca nefiind decrete de punere în retragere, fie pentru considerente trase din ambele texte, așa cum este și în speța ce comentăm.

Chestiunea de examinat este: ce sunt actele de comandament cu caracter militar; dacă între ele se cuprind și actele administrative de autoritate ale autorității militare și, în caz contrar, dacă dispoziția art. 3 lit. b, alin. 2, care le sustrage și pe acestea controlului puterii judecătorești, este constituțională.

Pentru lămurirea acestei chestiuni sunt de făcut următoarele considerațiuni:

I. Actele de comandament cu caracter militar sunt o creațiune a constituției noastre, din 1923, care, prin art. 107, le plasează alături de actele de guvernământ, sustrăgându-le controlului puterii judecătorești.

Ca consecință a acestui text urmează în mod logic:

1. — Actele de comandament nu pot fi înglobate între actele de guvernământ fiindcă textul le clasează alături de ele, așa că art. 2 din legea contenciosului administrativ greșetse când le enumeră printre actele de guvernământ. Ele sunt isvorâte însă din aceleași necesități de ordin superior și deci au aceleași caractere ca și actele de guvernământ și anume:

a) Au caracter de ordin general, făcute dintr'un interes de ordin superior (Cas. III, dec. nr. 1700 din 1925, în *Jurisprudența Generală* 1926, nr. 16, sp. 755);

b) Nu sunt prevăzute de legi și regulamente, fiind în afara lor și deci nu contravin unui text precis ce le ordonă sau le oprește (Cas. III nr. 872 din 1926, în *Jurisprudența Generală* 1927, nr. 1, sp. 1);

c) Nu dau loc la despăgubiri (Cas. I, dec. nr. 4165 din 1926, în *Jurisprudența Generală* 1927, nr. 2, sp. 38).

Ele se disting de actele de guvernământ, pentru că acestea se pot ordona numai de guvern, într'un interes de ordin general, pe când actele de comandament sunt în atributul autorității militare, în interesul armatei și apărării țării, încredințată acestei instituții în stat.

II. Din însăși denumirea de acte de comandament

cu caracter militar putem desprinde noțiunea lor, adică să fie acte atribuite celor ce au dreptul a comanda și în același timp să fie acte cu caracter militar, adică acte ce se ordonă și se execută fără alt control decât al șefilor ierarhici și al opiniei publice.

Un comandant militar de unitate, pentru îndeplinirea misiunii sale, face mai multe categorii de acte și anume:

1. — Acte de gestiune: licitații, cumpărări, vinderi, înregistrări de materiale și de fonduri bănești, scăderi de materiale, distribuții, etc.

În asemenea acte, comandantul se comportă ca oricare administrator al unui patrimoniu ce i s'a încredințat, și se conformă în ce privește raporturile cu particularii, dreptului comun (civil, comercial), iar în ce privește dispozițiile de ordin interior în raporturile cu subalternii săi mânăuitori și gestionari ai fondurilor, se conformă legilor de contabilitate publică, de administrație în armată, de soldă, etc.

2. — Acte de comandament cu caracter militar, adică acte ce se fac de diferiți comandanți în interesul unei bune apărări a țării, în puterea dreptului de a comanda, adică de a ordona.

Asemenea acte se produc mai ales în timp de războiu pentru siguranța operațiilor ce duc la victorie, precum: planul de operații, concentrarea, mobilizarea și mișcarea trupelor, ordine de operații, distrugerii de clădiri, poduri, drumuri, păduri, culturi, materiale etc. datorită necesității operațiilor, fie că acestea aparțin statului, fie că aparțin particularilor.

Apoi diferite măsuri de siguranță a trupelor precum: percheziții, oprirea circulației în anume zone și în anume ore din zi sau noapte, închiderea localităților la anume ore, oprirea de a se aprinde lumină în timpul nopții, etc., măsuri luate prin ordonanțe scrise ale diverșilor comandanți sau chiar verbal în caz de urgență.

Acte de asemenea natură, însă de sigur mai puțin numeroase, se pot produce și în timp de pace, având și acestea în vedere un scop superior: organizarea în cele mai bune condițiuni a apărării naționale.

Unele privesc pe militarii în subordine precum: deplasări de trupe dintr-o parte a țării într'alta, mutări dintr-o unitate într'alta, notări, aprecieri și propuneri pentru înaintare în grad sau decorare, programe de instrucție, aprobări de permisi sau concedii, aprobări de căsătorii, măsuri disciplinare, încadrarea unităților pentru mobilizare, etc.

Altele pot avea atingere cu interesele particularilor precum: oprirea trecerii pe anume drumuri sau îndepărtarea locuitorilor de pe terenurile proprietatea lor în timpul tragerilor de instrucție efectuate de trupe, mișcări de trupe pentru manevre și instrucția pe terenuri ale particularilor, cartărirea pe la locuitori, etc.

3. — Acte administrative de autoritate. Autoritatea militară și orice comandament de unitate poate face acte în care se comportă ca autoritate publică, — la fel cu celelalte autorități, — ca deținătoare a unei porțiuni din suveranitatea statului (Cas III, dec. 1382 din 1932, în *Jurisprudența Generală* 1933, nr. 9, sp. 281), în care calitate îndeplinește anume acte, ce pot privi pe militar sau pe simpli particulari, dar acte pentru care legile și regulamentele prevăd anume dispozițiuni cărora autoritatea militară este obligată să se conforme.

Dacă, în ce privește actele cu caracter militar făcute în puterea dreptului de a comanda, ele se fac în afara legilor și regulamentelor, care sau nu se ocupă de ele, sau le lasă la puterea suverană de apreciere a comandamentelor militare, când este vorba însă de acte administrative de autoritate, acestea sunt îngrădite în forme și dispozițiuni precise de texte de lege.

III. Câteva exemple ne-ar putea marca mai bine distincțiunea ce facem mai sus.

1. — Art. 58 din legea de organizare a armatei prevede termenul de serviciu sub armă 2 ani, afară de marină, aviație, grăniceri și jandarmi cari fac trei ani.

Art. 62 din lege prevede că se pot face chemări din celelalte elemente ale armatei și în timp de pace, pentru intensificarea instrucției sau pentru mărirea efectivelor. Aprecierea acestor necesități intră în puterea de comandă a autorității militare și nu poate fi cenzurată. Menținerea sub arme însă a unui cetățean fără nicio motivare sau justificată de alte cauze decât cele de mai sus cade sub controlul justiției fiind un act administrativ de autoritate prevăzut anume de lege.

2. — Legea înaintărilor în armată prevede condițiunile de înaintare ale ofițerilor dela grad la grad, pe baza propunerii șefilor ierarhici. Tabloul cu cei admiși se publică în Monitorul Oficial după care devine definitiv și obligatoriu.

Propunerea șefilor ierarhici, hotărârea comitetului respectiv și a Consiliului superior al Oștirii, sunt acte ce nu pot fi cenzurate; odată însă tabloul întocmit și publicat el este obligatoriu, iar întocmirea decretelor de înaintare este un act administrativ al autorității militare și omițerea unui ofițer de pe acest tablou, de a fi înaintat la rândul său, este un act cenzurabil de puterea judecătorească.

În speța ce comentăm nu cunoaștem împrejurările de fapt și anume dacă ofițerul a fost omis de pe tablou sau n'a avut propunerile favorabile.

3. — Legea poziției ofițerilor în art. 1 arată cazurile în care un ofițer își poate pierde gradul. Intre altele la litera *b* se prevede condamnarea la o pedeapsă criminală sau pentru una din infracțiunile pentru care codul justiției militare prevede și pierderea gradului, iar codul justiției militare prevede în mod limitativ aceste infracțiuni în art. 194.

Întocmirea unui decret regal de pierderea gradului, pentru o altă infracțiune decât o crimă, o condamnare la destituire prevăzută de C. J. M., sau pentru una din infracțiunile de drept comun prevăzute de art. 194 C. J. M., ar fi fără îndoială un act administrativ al autorității militare, cenzurabil și anulabil de puterea judecătorească.

IV. — Precizată fiind noțiunea actelor de comandament cu caracter militar și distincțiunea între aceste acte și actele administrative ale autorității militare, găsim că legea contenciosului administrativ calcă prevederile constituției când, prin art. 3 lit. *b*, alin. 2, sustrage controlului judecătorec actele autorității militare, dacă nu sunt decrete de punere în retragere.

1. — Art. 107 din Constituție prevede în alin. 3 principiul general „cel vătămat în drepturile sale, fie prin vreun act administrativ de autoritate, fie prin vreun act de gestiune, făcut cu călcarea legilor... poate face cerere la instanțele judecătorești pentru recunoașterea dreptului său”.

Nu se face nicio distincțiune, nici în ce privește autoritatea dela care ar emana actul, nici în ce privește calitatea celor păgubiți prin asemenea acte, dacă sunt militari sau nemilitari.

2. — Insași legea contenciosului administrativ recunoaște că autoritatea militară în afară de actele de comandament cu caracter militar mai poate face și alte acte, din moment ce prin art. 3 le exclude și pe acestea controlului judecătoresc, pentru că, în ce privește actele de comandament militar, de ele se ocupase în art. 2.

3. — Legile, fiind făcute ca să fie respectate de toți, nu este admisibil ca într'un stat organizat să aibă dreptul o autoritate a le călca, fără ca constituția să-i recunoască acest drept, iar constituția din contra să dă dreptul oricui să se adreseze justiției contra călcărilor de legi și regulamente, puterea judecătorească neputând cenzura numai actele de guvernământ, și pe cele de comandament cu caracter militar.

4. — Legiuitorul din 1925, fără a se preocupa prea mult să deslușească adevăratul sens al dispozițiilor art. 107 din constituție, a trecut în legea contenciosului administrativ la art. 3 lit. b alin. 2, dispoziția din legea dela 1912 pentru organizarea Curții de Casație, fără să fie seamă însă că o asemenea dispoziție, putea fi aplicabilă în legea din 1912, întru cât vechea constituție nu avea o dispoziție asemănătoare celei din art. 107 din constituția nouă, dar nu-și mai avea rost sub constituția nouă, care pune principiul că oricine se poate adresa justiției pentru recunoașterea dreptului său vătămat de o autoritate și tot ea stabilește și excepțiile: actele de guvernământ și actele de comandament cu caracter militar.

GENERAL D. MACOVESCU

Doctor în Drept

CAMERA DE PUNERE SUB ACUZARE A CURȚE DE APEL DIN BUCUREȘTI

Sedința dela 11 Februarie 1936

Prezid. d-lui N. JAC CONSTANTINESCU, președinte
Parchetul cu Ion T. Ionescu
Deciziunea nr. 114

Delapidare. Caracter. Daune. Reparare înainte de deschiderea acțiunii publice. Nu poate ridica faptului caracterul delictuos. Art. 140 cod. pen.

Delictul de delapidare fiind așezat în cod sub rubrică infracțiunilor în contra intereselor publice, însemnează că nu este o infracțiune contra proprietății, ca abuzul de încredere, deci nu este o infracțiune de „daună”.

În acest caz dauna ca element al delictului de delapidare constă în discreditul adus serviciilor publice prin fapta funcționarului care în disprețul încrederii ce i s'a acordat, atunci când i s'a încredințat mănuierea banilor publici, s'a abătut dela îndatoririle sale. Așa dar, în cazul delictului de delapidare dauna nu este de natură patrimonială, ci de natură politico-socială. Prin urmare, în delictul de delapidare chiar dacă paguba materială este reparată înainte de urmărirea penală, prin restituirea sumelor deturnate sau sustrate, fiindcă interesele publice tot sunt lezate prin discreditul cauzat serviciilor publice de funcționarul care și-a călcat îndatoririle, nu poate prin ea însăși să ridice faptului caracterul penal, ci numai să constituie o circumstanță atenuantă judecătorească.

Prin urmare ordonanța judecătorului de instrucție de neurmărire motivată numai pe acest fapt că paguba a fost reparată înainte de deschiderea acțiunii publice, nu este întemeiată și opoziția parchetului la Camera de acuzare este fondată.

Camera deliberând:

Asupra opozițiunii de față făcută de primul procuror al Tribunalului Prahova, în contra ordonanței definitive de neurmărire cu nr. 2 din 1936, dată de judecătorul de instrucție al aceluși tribunal cab. nr. 2, în cauza inculpatului Ion T. Ionescu;

Având în vedere că opozițiunea este regulat și în termen făcută, fiind introdusă în lăuntrul celor trei zile urmate după darea ordonanței atacate;

Având în vedere actele și lucrările din dosarul cauzei, motivele de opoziție, memoriul depus de inculpat, raportul consilierului Coman Negoescu, membru al acestei Camere de acuzare, și concluziunile orale ale procurorului general;

Având în vedere că din toate acestea în fapt se constată următoarele: Administrația Financiară de Incasări și Plăți din județul Prahova înaintează Parchetului Prahova un dosar cu diferite acte și reclamațiuni din care rezultă că împiegatul Ioan Ionescu dela circumscripția 9 fiscală Slănic din acel județ, ar fi delapidat din casa pe percepție sumă de 11.578 lei;

Că în urma acestuia primul procuror a deschis acțiune publică împotriva numitului inculpat pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 140 alin. 1, 2 și 3 din codul penal și a sezisat cabinetul 2 de instrucție cu instruirea afacerii;

Că judecătorul de instrucție, după ce a interogat pe inculpat și a ascultat pe reclamantă și o serie de martori și informatori, a declarat instrucțiunea terminată și în neumire cu rechizitorul definitiv al primului-procuror, a dat ordonată definitivă de neurmărire cu nr. 2 din 13 Ianuarie 1936, atacată de parchet prin opozițiunea de față.

Având în vedere că judecătorul de instrucție pentru a ajunge la această soluțiune motivează ordonanța sa pe considerațiunile că inculpatul a depus suma reclamată de 11.578 lei, înainte chiar de a se fi sezisat parchetul și că deci astfel fiind acest fapt nu întrunește elementele sustragerii de bani și al intențiunii delictuoase, fără de care faptul nu se poate încadra în textul art. 140 din codul penal, fapta inculpatului rămânând ca o abatere dela îndatoririle sale care urmează a fi sancționată pe altă cale decât cea penală;

Având în vedere că primul procuror, prin opozițiunea ce a făcut, tinde ca sus numitul inculpat să fie trimis în judecata Tribunalului corecțional Prahova, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 140 din codul penal, motivând aceasta pe considerațiunea că restituirea sumei delapidate nu ridică faptului caracterul penal, delictul de delapidare de bani publici fiind prin esența lui un delict ce interesează ordinea publică și el lezând din această pricină ordinea publică din chiar momentul comiterii lui, deoarece aruncă discredit și suspiciune asupra serviciilor publice și că în speță, sustragerea a fost făcută cu intenția de a-și însuși pentru totdeauna suma sustrasă, inculpatul luând toate măsurile ca sustragerea să nu fie descoperită, deoarece a distrus nu numai vârfurile recipiselor sustrase dintr'un carnet al altui agent dar și cotoarele;

Având în vedere, că potrivit art. 140 c. p. orice percepător, orice funcționar însărcinat cu perceperea, orice depozitar sau contabil public, care va fi deturnat sau sustras bani publici sau privați, sau efecte tinând loc de bani, sau acte, titluri și alte lucruri mișcătoare, care se vor afla în mâinile lui în puterea însărcinării sale se va pedepsi cu maximum închisoarei și cu interdicțiune pe timp mărginit, sau cu închisoarea dela un an până la doi ani, după cum lucrurile

deturnate sau sustrase au o valoare mai mare sau mai mică de 1.200 lei;

Având în vedere că față de acest text de lege, elementele constitutive ale infracțiunii de delapidare ce o sancționează, sunt următoarele: 1) un fapt material de sustragere sau de deturnare; 2) sustragerea sau deturnarea să aibă de obiect unul din lucrurile limitativ enumerate de art. 140; 3) autorul sustragerii sau deturnării să aibă calitatea de funcționar public; 4) lucrurile deturnate sau sustrase să se fi aflat în mâinile funcționarului public în virtutea funcțiunii sale; 5) intențiunea delictuoasă; 6) o daună pentru autoritatea publică;

Având în vedere că dacă primele patru elemente sunt formale prevăzute de art. 140, celelalte două rezultă în mod implicit din termenii acestui articol și din conceptul infracțiunii de delapidare;

Că într'adevăr, în ce privește intențiunea frauduloasă, se știe că ea este necesară în toate infracțiunile pentru care legea penală nu a prevăzut în mod expres că este suficientă o simplă culpă; or, în materie de delapidare, art. 140 c. pen. nu numai că nu vorbește de culpă, dar din termenii de „deturnare” sau „sustragere” pe cari îi întrebunțează, rezultă că intenția frauduloasă este absolut indispensabilă pentru existența delictului, sus zisii termeni nepretându-se la niciun echivoc și ei însemnând luarea cu cuget de însușire a ceea ce aparține altuia;

Că de asemenea, în ce privește dauna, ea este evidentă și subînțeleasă, delapidarea fiind o infracțiune creată pentru apărarea unui interes proteguit de lege;

Având în vedere însă că acest interes, pentru a căruia apărare a fost creat delictul de delapidare, nu este proprietatea, că în delictul de abuz de încredere, cu care delapidarea prezintă mare asemănare, ci interesul public; că dovida despre aceasta e faptul că delapidarea este situată în cod, nu sub rubrica infracțiunilor în contra proprietății, unde e așezat abuzul de încredere, ci sub rubrica infracțiunilor în contra intereselor publice și anume în partea privitoare la infracțiunile comise de funcționarii publici în exercițiul funcțiunii lor; că dacă delapidarea n'ar fi fost concepută decât ca un simplu delict de abuz de încredere, agravat prin calitatea de funcționar a infractorului, cum se susține de unii, ea ar fi trebuit să fie așezată în cod, cu acest nume, sub rubrica infracțiunilor în contra proprietății, faptul însă că această infracțiune a fost botezată cu un nume deosebit și a fost așezată în cod sub rubrica infracțiunilor în contra intereselor publice, arată că ea nu e o infracțiune în contra proprietății, ci o infracțiune în contra intereselor publice, o infracțiune de „daună” cu alte cuvinte;

Având în vedere că dacă delapidarea e o infracțiune în contra intereselor publice, dauna, ca element al acestei infracțiuni, constă în discreditul adus serviciilor publice prin fapta funcționarului, care, în disprețul încrederii ce i s'a acordat atunci când i s'a încredințat mănuierea banilor publici, s'a abătut dela îndatoririle sale, deturnând sau sustrăgând acei bani; că deci dauna în cazul delictului de delapidare, nu este de natură patrimonială, ca în cazul delictului de abuz de încredere, ci de natură socială, politică;

Având în vedere că față de această natură a daunei, considerată ca element al delictului de delapidare, câtă a se conchide că, spre deosebire de delictul de abuz de încredere, care ca delict în contra proprietății, dispăre atunci când înainte de orice urmărire penală delictul restituie lucrurile însușite, delictul de delapidare subsistă chiar dacă paguba materială este reparată, înainte de începerea urmăririi penale, prin restituirea lucrurilor deturnate sau sustrase, fiindcă interesele publice tot rămân legate prin discreditul cauzat serviciilor publice de funcționarul care, fie chiar și un singur moment și-a călcat îndatoririle funcțiunii sale; că dar

restituția, înainte de orice urmărire penală, a lucrurilor deturnate sau sustrase, nu poate pr'n ea însăși să ridice faptului caracterul penal, această restituire însă, poate să constituie o circumstanță atenuantă judecătorească, după cum modificarea sumelor sustrase sau deturnate constituie o circumstanță atenuantă legală, dacă, bine înțeles, restituirea în chestiune nu este însoțită de alte fapte și împrejurări, care sunt de natură a duce la constatarea că împsește intenția frauduloasă, caz în care, de sigur, delictul de delapidare nu poate exista; dar, este de observat că în acest caz delictul de delapidare nu există, nu din cauza restituirii lucrurilor sustrase sau deturnate, ci din pricina lipsei intenției frauduloase;

Având în vedere că, în cazul de față din ordoanța de clasare dată de cabinetul 2 de instrucție al Trib. Prahova rezultă următoarele: inculpatul Ion Ionescu, impieगत la Percepția circ. Slănic în ziua de 10 Octombrie 1935, a încasat dela contribuabilii comercianții Alexandru Meșteru, Ghiță Mustăța, Ion Torcatoru și Petre Pătrașcu din Slănic, suma de 3.750 lei, pe care având nevoie de bani, cum singur a măturist, și a însușit-o, liberând contribuabililor chitanțe din registrul chitanțier al agentului Dorobanțu, din care, spre a nu se descoperi faptul a rupt și cotoarele chitanțelor liberate.

Inculpatul, în ziua de 11 Octombrie 1935, a mai încasat dela un contribuabil, drept taxă pentru țuică, suma de 7.828 lei, după care a dispărut din localitate. Reclamat poliției de Slănic în ziua de 16 Octombrie 1935, inculpatul, revenit în localitate, depune în ziua de 21 Octombrie 1935, la poliție, suma de 7.828 lei încasată în ziua de 11 Octombrie 1935, iar în ziua de 23 Octombrie 1935, descoperindu-se și lipsa sumei de 3.750 lei, inculpatul depune tot la poliție, și această sumă;

Având în vedere că față de elementele delictului de delapidare stabilite mai sus, acest fapt, constat în sarcina inculpatului, cum spune ordoanța, prin actele de instrucție dela dosar, constituie delictul de delapidare, fiindcă toate elementele acestui delict sunt întrunite. Într'adevăr: 1) faptul material de sustragere există, dacă nu pentru întreaga sumă de 11.578 lei, în tot cazul pentru suma de lei 3.750, pentru care inculpatul a distrus cotoarele chitanțelor; 2) sustragerea a avut de obiect bani publici; 3) inculpatul era impieगत la Percepția circ. Slănic și dacă nu era un funcționar însărcinat cu perceperea contribuțiilor, era însă asemuit cu un astfel de funcționar și deci a fost mănuiitor de bani publici, potrivit art. 16 din legea contabilității publice, care socotește ca mănuiitor de bani publici și pe acel care fără autorizare mănuește astfel de bani; 4) banii sustrasi se aflau în mâinile sale în virtutea acestei gestiuni de fapt, supusă, conform aceluși art. 16, aceluși răspundeii ca și gestiunile legale; 5) intenția delictuoasă rezultă întâi din faptul însușitei cel puțin a sumei de 3.750 lei, pentru boala soției inculpatului, cum acesta singur a măturist și al doilea, din faptul distrugerii cotoarelor, care denotă intenția inculpatului de a și însuși banii nu numai pentru un moment, ci pentru totdeauna; 6) în fine, dauna, pentru serviciul public al Percepției circ. Slănic constă în discreditul adus lui prin fapta inculpatului, reclamată Poliției Slănic;

Având în vedere că este adevărat că inculpatul a restituit sumele sustrase înainte de deschiderea acțiunii publice, care, după cum rezultă din dosar, n'a avut loc decât la 31 Octombrie 1935; această restituire însă, după cum s'a arătat, dacă poate constitui o circumstanță atenuantă judecătorească, nu înlătură intenția frauduloasă și nu ridică cum s'a văzut, însușirea sumei de 3.750 lei, a fost însoțită de distrugerea cotoarelor chitanțelor, lucru care denotă intențiunea din partea inculpatului, de a și însuși banii pentru totdeauna;

Având în vedere că în tot cazul chestiunea restituirii sumelor sustrase, în starea legislației de azi, nu mai poate duce la concluzia inexistenței delictului de delapidare, deoarece după art. 227 din legea contabilității publice, se consideră și se pedepsește ca delapidare de bani publici, și simplul fapt de a utiliza banii publici în folosul său ori al unei terțe persoane, lucru necontestat în cazul de față, întru cât inculpatul arată că și-a însușit suma de lei 3.750 fiindcă îi trebuin pentru căutarea sănătății soției sale;

Având în vedere că față cu cele ce preced, elementele delictului de delapidare fiind toate întrunite, opoziția de față,

făcută în contra ordonanței prin care cabinetul 2 instrucție al Trib. Prahova a socotit că din cauza restituirii sumei delictul de delapidare nu există, este întemeiată și cată a fi admisă, reformându-se acea ordonanță și declarându-se că este cazul ca inculpatul să fie pus sub urmărire și să fie trimis în judecata Trib. corecțional, Prahova pentru faptul de delapidare prevăzut și pedepsit de art. 140 c. p.

Pentru aceste motive, redactate de d. Consilier Coman Negoescu, în unire cu concluziunile orale ale procurorului general, admite opoziția.

(ss) N. J. Constantinescu, C. Pisău, C. Negoescu.

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATĂ

CAS. ITALIANĂ, S. U. 20 Ian. 1936

Asigurare. Risc. Turburări populare.

Pentru a stabili riscul asigurării, prin turburări populare având de scop devastarea, nu se înțelege orice mișcare violentă a unor persoane contra altora, fie din motive de răzbunare, fie din motive politice, etc., fără participarea popoului, ci trebuie ca manifestația violentă colectivă să producă desordine și turburare a serviciilor publice în așa fel în cât ordinea publică să nu mai poată fi ținută.

Nu e necesar ca mișcarea publică să fie îndreptată contra statului, în scopul răsturnării regimului, fiind suficient ca mulțimea să împiedice funcționarea organelor însărcinate cu menținerea ordinii.

Aprecierea asupra existenței sau inexistenței acestor elemente, este ncensurabilă (Massim. Foro it. 1936, p. 41).

CAS. ITALIANĂ, S. I 9 Ian. 1936

Mandat. Extindere. Puterile mandatarului.

Dispozițiunea conținută în art. 350 c. com. (375 nom.) alin. ultim se poate extinde pe cale de analogie mandatului civil și oricărei figuri de reprezentanță.

Totuși, reprezentanța care fie prin voința omului, fie prin efectul legii, este conferită pentru o afacere determinată (în speță acceptarea unei donațiuni făcute fiului minor de către tatăl având patria potestas), atribuie reprezentantului toate puterile necesare executării afacerii sau perfectării negoțului juridic și deci îl autoriză să îndeplinească actele în legătură cu desăvârșirea negoțului în chestiune, între care se cu-prind acelea rezultând din obligațiunile a căror îndeplinire este impusă de lege tutulor contractanților (Massim. del Foro it. 1936, p. 9).

CAS. ITALIANĂ, S. I. 9 Ian. 1936

Cambie în alb. Numele beneficiarului în alb. Cesiune. Excepțiuni opozabile.

Cambia cu numele beneficiarului în alb poate fi transmisă brevi manu altei persoane care dobândește astfel un drept de credit propriu; dacă însă cesionarul completează cambia punându-se pe sine ca beneficiar, dreptul său de credit nu mai este autonom față de al cedentului și al detentorilor precedenți, așa că emitentul poate opune cesionarului toate excepțiile pe care le-ar fi putut opune originarului beneficiar al cambiei în alb (Massim. Foro it. 1936, p. 8).

CAS. ITALIANĂ, S. I. 10 Ian. 1936

Faliment. Capacitatea falitului. Reprezentantul unei societăți. Mandat. Stingere prin faliment.

Falitul, în timpul procedurii falimentare, nu este lovit de incapacitate absolută ci numai de o incapacitate relativă, limitată la acțiunile care sunt în legătură cu falimentul.

De aceea falitul poate în calitatea lui de reprezentant al unei societăți să facă acțiune pentru a obține plata chiriei datorată de un chiriaș al societății.

Falimentul mandatarului sau al mandatarului stinge mandatul, însă poate fi reconfirmat în mod expres sau tacit (Massim. Foro it. 1936, p. 15).

CAS. ITALIANĂ, S. I. 15 Ian. 1936

Faliment. Cesiune de credite mandatarului falitului. Probă. Act de comerț. Cambie. Cesiune. Caracter civil sau comercial.

Când judecătorul sindic cere anularea unei plăți efectuate de falit în fraudă creditorilor, în epoca suspectă, prin intermediul mandatarului său lichidator, iar părțile susține că nu e vorba despre o plată efectuată de falit, ci de o plată efectuată de mandatar în numele său propriu, devenit cesionar al aceluși credit, trebuie să dovedească această afirmațiune, fiind vorba despre o activitate anormală a mandatarului.

— Este calificat drept act de comerț, negoțul formal cambial, emisiunea și circulația cambiei, independent de raportul causal; cesiunea ordinară a cambiei nu e negoț obiectiv comercial.

Cesiunea unui credit trebuie privită prin prisma activității și calității persoanelor contractante și nu în legătură cu natura civilă sau comercială a creditului.

E civilă cesiunea unui depozit aflat la o bancă dacă cedentul și cesionarul nu sunt comercianți și cesiunea nu constituie prin ea însăși un act obiectiv de comerț (Massim. Foro it. 1936, p. 28).

CAS. ITALIANĂ, S. II, 6 Aug. 1935

Asigurare pe viață. Chestionar. Lipsă de răspuns. Inexistența reticenței. Renunțare tacită la anulare.

Faptul de a nu răspunde la întrebările din chestionarul care întovărășește oferta de asigurare asupra vieții, nu constituie o reticență; de aceea, dacă asigurătorul, cu toate acestea, încheie contractul, acest fapt echivalează cu o tacită renunțare la dreptul său de a invoca, în scopul anulării asigurării, vițiul de consimțământ rezultând din necunoașterea împrejurării asupra căreia asiguratul a păstrat tăcere (Foro it. 1936, I, p. 139).

CAS. ITALIANĂ, S. II. 15 Ian. 1936

Mandat. Extindere.

Aprecierea instanței de fond asupra limite'or mandatului, nu este supusă censurei Curții de Casație (Massim. Foro it. 1936, p. 30).

CAS ITALIANĂ, S. II. 20 Ian. 1936

Obligațiuni și contracte. Motive.

Motivele cari au determinat încheierea contractului, nu au influență asupra validității contractului, cu condițiunea ca ele să corespundă rațiunii determinante și absolute a negotului, așa încât fără ele, părțile nu s'ar fi obligat (Massim. Foro it. 1936, p. 46).

CAS. ITALIANĂ, S. II. 20 Ian. 1936

Contract individual de muncă. Mandatar.

Tratarea de afaceri pe contul și în numele mandantului, poate da loc unui adevărat mandat comercial sau unui contract individual de muncă.

Așa ar fi când activitatea mandatarului are caracterul unei activități de colaborare, sub supravegherea și direcțiunea mandantului, în așa fel încât acesta d'spune de activitatea continuă a mandatarului său obligat în calitate de subordonat să execute ordinele și directivele patronului (Massim. Foro it. 1936, p. 44).

CAS. ITALIANĂ, S. III. 3 Ian. 1936

Faliment. Competință. Acțiuni începute înainte de faliment.

Procesele și acțiunile contencioase începute contra unui comerciant înainte de declararea lui în stare de faliment și în curs în momentul declarării, continuă înaintea aceluiași instanțe însă în contradictoriu cu curatorul (judecătorul sindic) și nu cu falitul (Massim. Foro it. 1936, p. 1).

CAS. ITALIANĂ, S. III. 7 Ian. 1936

Obligațiuni și contracte. Obligațiuni cu termen. Întârziere. Cererea de executare din partea creditorului.

Principiul *dies interpellat pro homine*, consacrat de art. 1223 c. civ. (1079 rom.) nu se aplică la obligațiunile cu termen, pentru care locul de plată este, conform art. 1249 c. c. (1104 c. c. rom.) domiciliul debitorului.

Întârzierea în executare pentru a produce efectele legale trebuie să aibă la bază culpa debitorului, să rezulte din voința nejustificată a lui.

Neplata nu constituie o întârziere în executare a debitorului, când este o obligație fără termen sau cu termen, însă fără indicarea locului de plată, dacă creditorul nu a cerut plata debitorului la domiciliul său.

Nu e întârziere dacă creditorul s'a dus la domiciliul debitorului în ziua scadenței, însă nu a manifestat voința de a fi plătit.

De asemenea nu este necesară cererea plății dacă debitorul a manifestat voința de a nu plăti sau de a nu putea îndeplini obligațiunea sa (Massim. Foro it. 1936, p. 4).

CAS. ITALIANĂ, S. III. 9 Ian. 1936

Întreprindere comercială. Vad comercial.

Vadul comercial constă în perspectiva câștigurilor viitoare, întemeiată pe complexitatea elementelor corporale și încorporale formând întreprinderea comercială. Vadul comercial intră implicit în cesiunea întreprinderii, deși pentru el părțile pot stipula un preț distinct (Massim. Foro it. 1936, p. 7).

CAS ITALIANĂ, S. III. 10 Ian. 1936

Comerciant. Farmacist.

Farmaciful, când cumpără de la case producătoare, mărfuri aflate în comerț, ca: droguri, parfumuri, săpunuri etc., sau specialități medicale pentru a le revinde publicului, face acte obiective de comerț care complectate cu elementul abilității, îi conferă calitatea de comerciant.

Când însă cumpără substanțe medicinale pe care le întrebuințează în efectuarea rețetelor, el depune o activitate care intră în sfera artei farmaceutice pentru care primește o remunerație care are natura onorariului (Massim. Foro it. 1936, p. 13).

CAS. ITALIANA, 9 Mai 1935

Avul. Fidejusiune. Subrogarea avalistului în garanțiile creditorului.

Dispozițiunea art. 1928 c. c. (1673 rom.) pe baza căreia fidejursorul este liberat dacă prin faptul creditorului nu se mai poate subroga în ipotecile și privilegiile creditorului, este aplicabilă și avalului.

Totuși nu se poate considera compromisă cambia și deci avalistul nu este îndreptățit să invoace excepția liberațiunii sale pe baza aceluși articol, pentru faptul că posesorul titlului nu a procedat la urmărirea avalizatului înainte ca acesta să fi devenit insolvent, dacă insolvența s'a verificat înainte de scadența cambiei (Rivista del dir. comm. Februarie 1936, partea II, p. 24).

NOTA. — Vezi E. Cristoforeanu, *Tratat de dr. cambial*, I, nr. 236 p. 371.

N. R.

CAS. ITALIANA, 16 Iulie 1935

Prescripție. Prescurtarea termenului. Valabilitate. Condițiuni.

Este valabilă convenția prin care se reduce termenul prescripției, cu condițiunea ca această reducere să nu facă imposibilă exercitarea acțiunii; de aceea este nulă clauza în puterea căreia termenul de prescriere a acțiunii în nulitate a contractului pentru viciu de consimțământ, din ziua încheierii convențiunii și nu din ziua în care a încetat violența sau s'a descoperit eroarea sau dolul (Rivista del diritto comm. Februarie 1936, p. II, p. 13).

CAS. ITALIANA, 7 August 1935

Soc. anonimă. Administrator delegat. Puterile lui. Transacție. Cambii emise de el.

Când consiliul de ad-ție al unei soc. anonime conferă administratorului-delegat puterea de a face toate actele referitoare la ad-ția ordinară a societății, fără să-i recunoască în mod special facultatea de a face transacțiuni, această facultate nu trebuie exclusă de plano; pentru a ști dacă el a depășit limitele mandatului ce avea, se va examina dacă transacția încheiată de el se referă la o afacere care intră în cadrul unei ad-țiuni ordinare sau îl depășește.

Dacă ad-torul delegat este autorizat să emită cambii ca reprezentant al societății fără n'cicio limită în ce privește afacerile de ad-ție ordinară, dar el emite cambii pentru afaceri care ies din acest cadru, o asemenea limitare nu este opozabilă terțului posesor al titlului, afară dacă acesta este un posesor de rea credință sau deține titlul pe baza unui g'r disimulat pentru încasare (Rivista del dir. comm. Februarie 1936, partea II, p. 40).

AUREL PROCOPIU

Implinind — în plină vigoare — vârsta de 70 ani, d. Consilier dela Inalta Curte de Casație Aurel Procopiu a terminat în respectul și iubirea unanimă o frumoasă carieră de magistrat.

Judecător integru, dar și om de o desăvârșită distincțiune sufletească și impresionantă politețe în raporturile cu colegii, avocații și justițiabilii, d. Aurel Procopiu lasă o excelență amintire și un strălucit exemplu.